

**UCHWAŁA NR XIV/86/2024
RADY MIEJSKIEJ W OŻAROWIE**

z dnia 18 grudnia 2024 r.

**w sprawie przyjęcia Gminnego Programu Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych oraz
Przeciwdziałania Narkomanii na lata 2025-2027**

Na podstawie art. 18 ust. 2 pkt 15 ustawy z dnia 8 marca 1990 r. o samorządzie gminnym (tekst jednolity Dz. U. z 2024 r. poz. 1465 z późn. zm.) oraz art. 4¹ ust. 1, ust. 2, 2a i 5 ustawy z dnia 26 października 1982 r. o wychowaniu w trzeźwości i przeciwdziałaniu alkoholizmowi (tekst jednolity Dz. U. z 2023 r. poz. 2151 z późn. zm.) oraz art. 10 ust. 1 i 2 ustawy z dnia 29 lipca 2005 r. o przeciwdziałaniu narkomanii (tekst jednolity Dz. U. z 2023 r. poz. 1939 z późn. zm.) **Rada Miejska w Ożarowie uchwala, co następuje:**

§ 1.

Przyjmuje się Gminny Program Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych oraz Przeciwdziałania Narkomanii na lata 2025-2027 stanowiący załącznik Nr 1 do niniejszej uchwały.

§ 2.

Wykonanie uchwały powierza Burmistrzowi Ożarowa.

§ 3.

Uchwała wchodzi w życie z dniem podjęcia.

Przewodnicząca Rady
Miejskiej w Ożarowie

Halina Dragan

Załącznik Nr 1
do Uchwały Nr XIV/86/2024
Rady Miejskiej w Ożarowie
z dnia 18 grudnia 2024

**GMINNY PROGRAM PROFILAKTYKI
I ROZWIĄZYWANIA PROBLEMÓW ALKOHOLOWYCH
ORAZ PRZECIWDZIAŁANIA NARKOMANII
NA LATA 2025-2027**

GMINA OŻARÓW

I WPROWADZENIE

Samorząd gminy odgrywa kluczową rolę w działaniach profilaktyki i rozwiązywania problemów alkoholowych. Gmina z racji dysponowania największą wiedzą o problemach formułuje i realizuje środki zaradcze oraz naprawcze skierowane do lokalnej społeczności. Gminny Program Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych oraz Przeciwdziałania Narkomanii na lata 2025-2027 (zwany w dalszej części Programem) określa sposób realizacji zadań własnych gminy zgodnie z art. 4¹ ust. 1 ustawy z dnia 26 października 1982 r. o wychowaniu w trzeźwości i przeciwdziałaniu alkoholizmowi (tekst jednolity Dz.U. z 2023 r. poz. 2151 z późn. zm.) oraz art. 10 ust. 1 ustawy o przeciwdziałaniu narkomanii (tekst jednolity Dz. U. z 2023 r. poz. 1939 z późn. zm). W kontekście brzmienia art. 4¹ ust. 2 ustawy z dnia 26 października 1982 r. o wychowaniu w trzeźwości i przeciwdziałaniu alkoholizmowi, planując działania w ramach Gminnego Programu Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych oraz Przeciwdziałania Narkomanii na 2023 rok należy jednocześnie uwzględnić zadania wskazane do realizacji przez samorządy w Narodowym Programie Zdrowia stanowiącym załącznik do Rozporządzenia Rady Ministrów z dnia 30 marca 2021 r. w sprawie Narodowego Programu Zdrowia na lata 2021-2025 (Dz. U. poz. 642), który jest aktem wykonawczym do ustawy z dnia 11 września 2015 r. o zdrowiu publicznym (tekst jednolity Dz. U. z 2024 r. poz. 1670). Wykaz zadań służących realizacji celu operacyjnego 2: Profilaktyka uzależnień Narodowego Programu Zdrowia precyzuje kierunki działania samorządów w zakresie profilaktyki uzależnień (alkohol, narkomania, uzależnienia behawioralne).

Podstawowym celem Gminnego Programu Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych oraz Przeciwdziałania Narkomanii jest zapobieganie powstawaniu problemów uzależnień (profilaktyka) głównie poprzez promocję zdrowego, bezpiecznego stylu życia jak również działalność edukacyjno-informacyjną (edukacja publiczna). Program obejmuje zadania związane z profilaktyką i rozwiązywaniem problemów uzależnień zmierzających do zmniejszania rozmiarów tych już istniejących, jak również prowadzenie działań profilaktycznych dostosowanych do potrzeb lokalnych. Obejmuje swym działaniem nie tylko dzieci i młodzież szkolną ale także rodziny i członków rodzin, które często doświadczają zjawiska przemocy ze strony bliskiej osoby będącej pod wpływem alkoholu czy narkotyków. Program jest kontynuacją zadań realizowanych w latach ubiegłych uwzględniając aktualne potrzeby lokalne. Nowym zadaniem jest edukacja publiczna, profilaktyka oraz szkolenia w zakresie przeciwdziałania uzależnieniom behawioralnym. Terminem uzależnienia behawioralne (uzależnienia od czynności) określane są zaburzenia zachowania o charakterze nałogowym, niezwiązane z przyjmowaniem substancji psychoaktywnych, które wiążą się z odczuwaniem przymusu i brakiem kontroli nad wykonywaniem określonej czynności oraz kontynuowaniem jej mimo negatywnych konsekwencji dla jednostki oraz dla jej otoczenia. Do takiej formy zachowań należy hazard (zdrapki w sklepach, zakłady sportowe, automaty do gier, poker, wyścigi konne, esemesowe gry radiowe, itp.), jak również szeroki wachlarz zachowań wykonywanych w sposób kompulsywny związanych z Internetem i grami (zaburzenia grania w gry), z zakupami (zaburzenia kompulsywnego kupowania), z pracą (zaburzenia kompulsywnego pożądanego pracy) ale także ortoreksja (zachowania

związane ze zdrowym odżywianiem) czy tanoreksja (zachowania związane z nadmiernym opalaniem się).

Zgodnie z art. 4¹ ust. 1 ustawy z dnia 26 października 1982 r. o wychowaniu w trzeźwości i przeciwdziałaniu alkoholizmowi (tekst jednolity Dz.U. z 2023 r. poz. 2151 z późn. zm.) oraz art. 10 ust. 1 ustawy z dnia 29 lipca 2005 r. o przeciwdziałaniu narkomanii (tekst jednolity Dz. U. z 2023 r. poz. 1939 z późn. zm.) działania związane z profilaktyką rozwiązywania problemów alkoholowych i narkotykowych oraz integracją społeczną osób uzależnionych od alkoholu i narkotyków obejmują następujące zadania:

- a) zwiększenie dostępności pomocy terapeutycznej i rehabilitacyjnej dla osób uzależnionych (od alkoholu) oraz osób zagrożonych uzależnieniem;
- b) udzielanie rodzinom, w których występują problemy alkoholowe, problemy narkomanii pomocy psychospołecznej i prawnej, a w szczególności ochrony przed przemocą domową;
- c) prowadzenie profilaktycznej działalności informacyjnej i edukacyjnej oraz działalności szkoleniowej w zakresie rozwiązywania problemów alkoholowych, przeciwdziałania narkomanii oraz uzależnieniom behawioralnym, w szczególności dla dzieci i młodzieży, w tym prowadzenie pozalekcyjnych zajęć sportowych, a także działań na rzecz dożywiania dzieci uczestniczących w pozalekcyjnych programach opiekuńczo--wychowawczych i socjoterapeutycznych;
- d) wspomaganie działalności instytucji, stowarzyszeń, organizacji pozarządowych i osób fizycznych służących rozwiązywaniu problemów alkoholowych, problemów narkomanii;
- e) podejmowanie interwencji w związku z naruszeniem przepisów dotyczących reklamy napojów alkoholowych i zasad ich sprzedaży (art. 13¹ i 15 ustawy o wychowaniu w trzeźwości i przeciwdziałaniu alkoholizmowi) oraz występowania przed sądem w charakterze oskarżyciela publicznego;
- f) wspieranie zatrudnienia socjalnego przez organizowanie i finansowanie centrów integracji społecznej i klubów integracji społecznej;
- g) pomoc społeczną osobom uzależnionym i rodzinom osób uzależnionych dotkniętych ubóstwem i wykluczeniem społecznym i integrowanie ze środowiskiem lokalnym tych osób z wykorzystaniem pracy socjalnej i kontraktu socjalnego.

Gmina podejmuje działania mające na celu:

- prowadzenie profilaktycznej działalności informacyjnej, edukacyjnej i wychowawczej w szczególności dla dzieci i młodzieży;
- edukację publiczną w zakresie profilaktyki uzależnień;
- szkolenie przedstawicieli różnych zawodów, instytucji, wyspecjalizowanych służb w dziedzinie przeciwdziałania alkoholizmowi i narkomanii a zwłaszcza w zakresie umiejętności wczesnego rozpoznawania sygnałów wskazujących na prawdopodobieństwo zażywania narkotyków i postępowania z osobami uzależnionymi czy rozpoznawania uzależnień behawioralnych.

II DIAGNOZA W ZAKRESIE WYSTĘPUJĄCYCH W ŚRODOWISKU SZKOLNYM CZYNNIKÓW RYZYKA I CZYNNIKÓW CHRONIĄCYCH

W Gminnym Programie Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych oraz Przeciwdziałania Narkomanii uwzględniono działalność wychowawczą, edukacyjną, informacyjną i profilaktyczną w oparciu o badania ankietowe przeprowadzone w szkołach podstawowych z terenu Gminy Ożarów uwzględniające czynniki ryzyka i czynniki chroniące oraz potrzeby i problemy występujące w środowisku szkolnym.

Diagnoza została opracowana na podstawie:

a) badań ankietowych:

Wykorzystane do diagnozy narzędzia badawcze:

- kwestionariusz ankiety dla nauczyciela,
- kwestionariusz ankiety dla ucznia,
- kwestionariusz ankiety dla rodzica,

b) rozmów z nauczycielami, pedagogami.

Ankiety zostały przeprowadzone w roku szkolnym 2021/2022. Badaniem ankietowym zostało objętych:

- 196 uczniów klas VII-VIII (71% ogółu uczniów szkół podstawowych klas VII-VIII z Gminy Ożarów),
- 163 rodziców w/w uczniów,
- 47 nauczycieli

z trzech szkół podstawowych z terenu Gminy Ożarów - dwóch wiejskich szkół oraz jednej z największej pod względem liczby uczniów placówki.

CZYNNIKI CHRONIĄCE I CZYNNIKI RYZYKA WYSTĘPUJĄCE W ŚRODOWISKU SZKOLNYM

Przez **czynniki chroniące** należy rozumieć indywidualne cechy i zachowania uczniów lub wychowanków, cechy środowiska społecznego i efekty ich wzajemnego oddziaływania, których występowanie wzmacnia ogólny potencjał zdrowotny ucznia lub wychowanka i zwiększa jego odporność na działanie czynników ryzyka.

Przez **czynniki ryzyka** należy rozumieć indywidualne cechy i zachowania uczniów lub wychowanków, cechy środowiska społecznego i efekty ich wzajemnego oddziaływania, które wiążą się z wysokim prawdopodobieństwem wystąpienia zachowań ryzykownych stanowiących zagrożenie dla ich prawidłowego rozwoju, zdrowia, bezpieczeństwa lub funkcjonowania społecznego.

Na podstawie przeprowadzonych badań wśród uczniów, rodziców i nauczycieli szkół podstawowych, wyodrębniono następujące czynniki chroniące i czynniki ryzyka występujące w środowisku szkolnym Gminy Ożarów.

1. Indywidualne cechy i zachowania uczniów:

Czynniki chroniące:

1. Znajomość i respektowanie przez zdecydowaną większość uczniów norm społecznych, zasad zachowania i zasad bezpieczeństwa. Nauczyciele uczą swoich wychowanków kulturalnego zachowania względem siebie i wszystkich pracowników szkoły.
2. Posiadanie przez uczniów licznych zainteresowań i ich rozwijanie. Wielu uczniów wykazuje zainteresowania sportowe, co chroni ich i sprzyja rozwojowi. Aktywnie pracują w różnego rodzaju kołach zainteresowań szkolnych i pozaszkolnych.
3. Postawy prospołeczne uczniów. Podejmowane przez uczniów działania wolontariackie, pomoc koleżeńska i różne inicjatywy kulturalne. Uczniowie działają na rzecz klasy, szkoły, środowiska lokalnego.
4. Zainteresowanie uczniów nauką szkolną. Uczniowie prezentują wysoki poziom intelektualny, są ambitni, mają silną motywację do nauki. Większość uczniów wykazuje właściwy stosunek do obowiązków szkolnych.
5. Deklarowana wolność od nałogów większości uczniów. Zdecydowana większość uczniów deklaruje, że nie zażywa substancji uzależniających.
6. Inne cechy indywidualne i postawy uczniów wskazywane przez nauczycieli:
 - odpowiedzialność, dojrzałość, poczucie własnej wartości i własnej sprawczości;
 - kultura osobista uczniów,
 - prawidłowe wzorce zachowań,
 - tolerancja, życzliwość uczniów wobec drugiego człowieka, empatia, otwarcie na innych,
 - umiejętność podejmowania właściwych decyzji,
 - komunikatywność,
 - rozwijanie pasji i zainteresowań;
 - duży poziom świadomości zagrożeń, następstw podejmowania zachowań ryzykownych (związane z edukacją młodzieży), umiejętność przewidywania skutków, liczenie się z konsekwencjami,
 - dobre relacje z bliskimi,
 - bliska obecność rodziców, spędzanie z nimi czasu.

Czynniki ryzyka:

1. Doświadczanie przez niektórych uczniów problemów psychicznych – samotność i jej skutki, problemy w radzeniu sobie ze stresem, apatia, przygnębienie. Uczniowie

wskazali również zmęczenie wynikające z obciążenia nauką oraz braku wolnego czasu.

2. Nadużywanie komputera, Internetu - okres nauki zdalnej nasilił ten problem. 24% uczniów przyznało, że ma problem z uzależnieniem od Internetu , a 22 % od telefonu.
3. Pojedyncze osoby przyznają się do zażywania substancji psychoaktywnych. Do palenia papierosów, picia alkoholu, zażywania narkotyków/dopalaczy przyznał się 1% ankietowanych uczniów.
4. Zachowania zauważone przez nauczycieli u niektórych uczniów:
 - nieumiejętność rozwiązywania problemów,
 - nieradzenie sobie z emocjami,
 - uzależnienie od telefonu, mediów społecznościowych, gier komputerowych.

2. Cechy środowiska społecznego

2.1. Środowisko szkolne i rówieśnicze

Czynniki chroniące:

1. Zapewnienie przez szkoły bezpiecznych warunków do nauki, poczucie bezpieczeństwa uczniów. Zdecydowana większość uczniów podaje, że w szkole czuje się bezpiecznie. Potwierdzają to również ankietowani rodzice.
2. Wykwalifikowana kadra pedagogiczna oraz wysoki poziom nauczania. W ankietach uczniowie wymienili te dwa czynniki, jako najważniejsze mocne strony szkoły.
3. Przyjazna atmosfera, pozytywny klimat szkoły. To mocna strona szkoły wskazywana przez uczniów. Rodzice również wskazują jako czynnik chroniący dobre relacje dziecka z nauczycielami oraz integrację dziecka z zespołem klasowym. Ponadto 86% rodziców potwierdziło, że ich dziecko chętnie uczęszcza do szkoły. Nauczyciele również podali, że większość uczniów ma poczucie więzi z rówieśnikami oraz wskazywali na zaufanie uczniów do nauczycieli, wychowawców, pedagoga – uczniowie w razie potrzeby otrzymują wsparcie ze strony nauczycieli; zaangażowanie i czas poświęcony przez nauczyciela na rozmowę, dyskusję z uczniami, co sprzyja właściwym postawom.
4. Bardzo dobra baza szkół. Placówki odremontowane, estetyczne. Bardzo dobrze wyposażone w pomoce niezbędne do nowoczesnego kształcenia dzieci i młodzieży.
5. Wzajemny dobry przykład uczniów, wzajemne wsparcie, przynależność do grupy rówieśniczej.
6. Organizowanie zajęć dodatkowych w celu wyrównywania braków, pomoc nauczycieli dla uczniów.
7. Działania podejmowane przez szkoły, Programy Profilaktyczno-Wychowawcze wdrażane przez wychowawców, pedagogów, nauczycieli i pracowników szkoły. Współpraca szkół z instytucjami środowiska lokalnego (Urząd Miejski w Ożarowie, Miejsko-Gminny Ośrodek Kultury im. Aleksandra Patkowskiego w Ożarowie, Biblioteka Publiczna Miasta i Gminy im. Witolda Gombrowicza w Ożarowie,

Świetlica Środowiskowa Gminy Ożarów, Poradnia Psychologiczno-Pedagogiczna w Ożarowie).

Czynniki ryzyka:

1. Problem części uczniów z przestrzeganiem zasad bezpieczeństwa w szkole przez co inni czują się zagrożeni.
2. Doświadczanie przemocy fizycznej, psychicznej, cyberprzemocy ze strony innych uczniów.

2. 2. Środowisko rodzinne

Czynniki chroniące:

1. Dobre relacje z członkami rodziny. Na ten czynnik chroniący wskazali w pierwszej kolejności rodzice jak również uczniowie.
2. Pozytywny wpływ rodziny, wartości uczniów wyniesione z domów, prawidłowe wzory w domu rodzinnym – czynnik wskazany przez nauczycieli.
3. Poprawa relacji rodzinnych w trakcie nauczania zdalnego, dzięki spędzaniu wspólnie czasu.

Czynniki ryzyka:

1. Problemy rodzinne uczniów oraz w relacjach z rodzicami (4% badanych- 8 osób).
2. Brak stawiania wymagań i określania zasad i reguł.

2.3. Czynniki związane z szerszym kontekstem środowiska społecznego oraz sytuacji społecznej

Czynniki chroniące:

1. Spokojne środowisko społeczne.
2. Dobra lokalizacja szkół ze względu na dojazd uczniów – czynnik wskazany jako mocna strona szkół przez uczniów.

Czynniki ryzyka:

1. Aktualna sytuacja epidemiologiczna.

Wnioski i rekomendacje

- Kontynuowanie działań wychowawczo-profilaktycznych, które zapewniają uczniom poczucie bezpieczeństwa w szkołach- egzekwowanie od uczniów zachowań zgodnych ze Statutem szkół oraz szczególne zwracanie uwagi na przestrzeganie przez uczniów zaleceń związanych z zaleceniami sanitarnymi według wytycznych MEN, MZ i GIS.
- Włączenie w każdej klasie w tematykę godzin wychowawczych zagadnień związanych z zagrożeniami w sytuacji pandemii koronawirusa jak również troski o własne zdrowie oraz odpowiedzialności wobec innych osób.

- Zadbanie przez wychowawców, wszystkich nauczycieli, pedagoga szkolnego o dobre samopoczucie uczniów w grupie klasowej:
 - pogłębienie integracji w klasach,
 - zwrócenie uwagi na uczniów wykluczonych lub mających problem w nawiązaniu relacji z rówieśnikami oraz w miarę możliwości wsparcie tych uczniów.
- Objęcie szczególną opieką wychowawcy, pedagoga szkolnego uczniów przeżywających problemy osobiste, zwrócenie uwagi na uczniów mających problemy psychiczne, współpraca w tym zakresie z rodzicami poprzez indywidualne porady i konsultacje, rozmowy na temat problemów dziecka, wskazywanie instytucji zajmujących się pomocą dla dziecka,
- Organizacja szkolenia dla nauczycieli i rodziców na temat depresji dzieci i młodzieży,
- Włączenie w tematykę godzin wychowawczych tematów związanych ze zdrowiem psychicznym –radzeniem sobie ze stresem, emocjami, poczuciem własnej wartości i samoakceptacji, wskazywanie miejsc, gdzie można znaleźć pomoc.
- Niwelowanie postaw agresywnych w interakcjach dzieci i młodzieży:
 - dostarczenie wiedzy na temat pokojowego sposobu rozwiązywania konfliktów;
 - rozwijanie umiejętności radzenia sobie ze stresem, lękiem i niepokojem;
 - przekazywanie informacji dotyczących możliwości uzyskania pomocy w przypadku zetknięcia się z przemocą fizyczną i psychiczną.
- Zapobieganie używaniu wulgaryzmów przez uczniów:
 - poszerzanie znajomości obowiązujących zwyczajów, form towarzyskich i reguł grzecznościowych
 - kształtowanie codziennych postaw i zachowań.
- Propagowanie zdrowego i wolnego od nałogów stylu życia:
 - zwiększenie liczby warsztatów o tematyce wychowawczo-profilaktycznej (dostarczanie uczniom wiadomości na temat szkodliwości działania alkoholu, narkotyków, „dopalaczy” i innych substancji psychoaktywnych, uświadomienie uczniom zagrożeń związanych z uzależnieniami behawioralnymi);
 - organizowanie przez cały rok szkolny wewnątrzszkolnych konkursów z poszczególnych dyscyplin sportowych.
- Dalsze wzmacnianie więzi rodziców ze szkołą, angażowanie w życie klasy i szkoły, współpracowanie w procesie edukacji i wychowania, dbanie o pozytywne relacje na linii nauczyciel-rodzic.
- Zapobieganie cyberprzemocy poprzez:
 - informowanie o zagrożeniach płynących z niewłaściwego i lekkomyślnego korzystania z sieci;
 - kształtowanie postawy dystansu, rozwagi i ostrożności w kontaktach w cyberprzestrzeni.

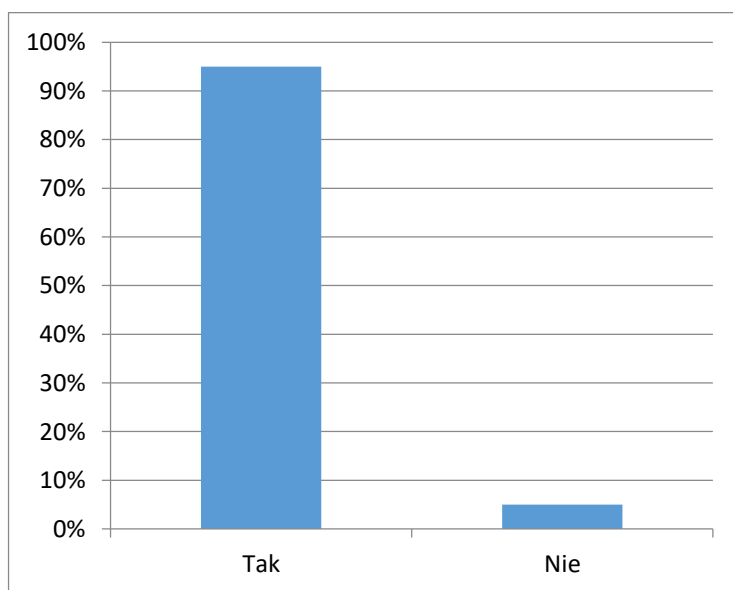
Podsumowanie ankiet dla uczniów szkoły podstawowej

W ankiecie wzięło udział **196** uczniów (42% dziewcząt i 58% chłopców).

Analizy odpowiedzi oraz wykresy zostały opracowane przez Urząd Miejski w Ożarowie na podstawie wyników z przeprowadzonych ankiet, otrzymanych ze szkół podstawowych.

1. Czy znasz zasady zachowania się w szkole?

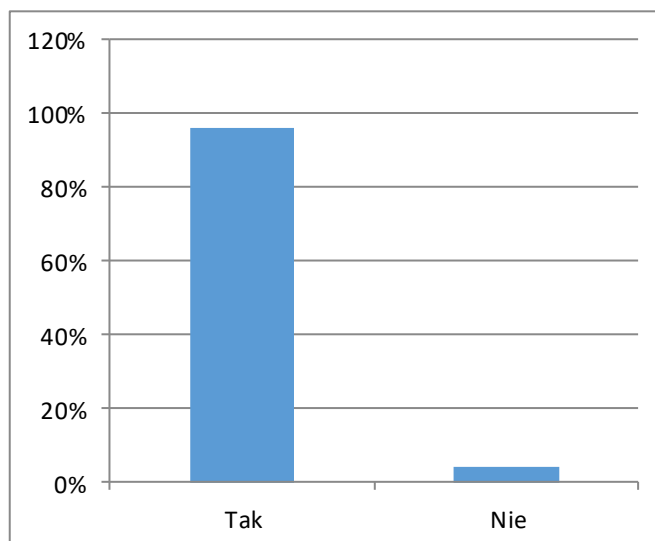
- Tak
- Nie

96% uczniów zna zasady zachowania w szkole.

2. Czy przestrzegasz zasad bezpieczeństwa obowiązujących w szkole?

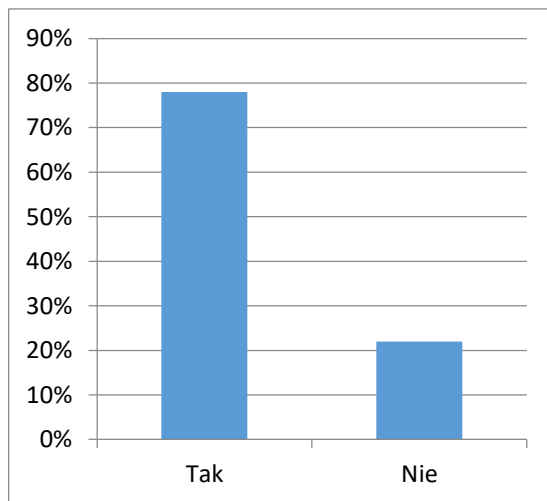
- Tak
- Nie

96% badanych przestrzega zasad bezpieczeństwa w szkole. Natomiast 4% przyznaje, że nie stosuje się do zasad.

3. Czy inni uczniowie respektują przyjęte w szkole normy zachowania?

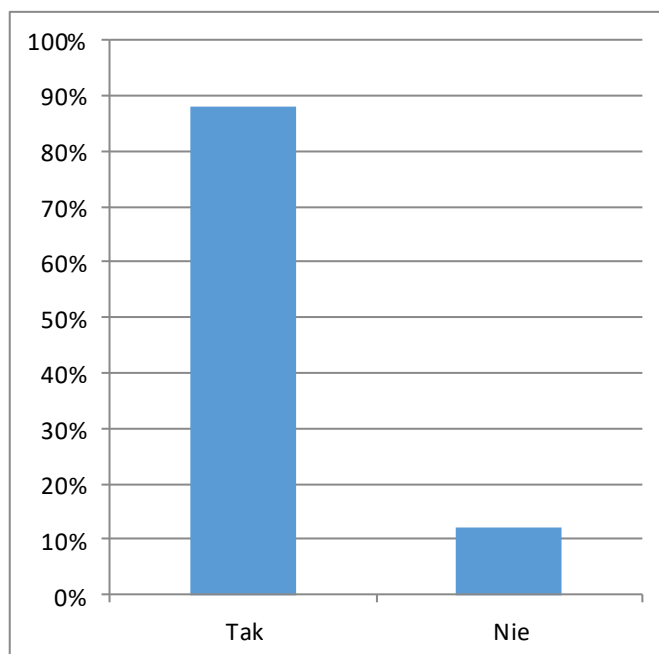
- Tak
- Nie

78% uczniów uważa, że inni respektują zasady obowiązujące w szkole. 22% obserwuje brak przestrzegania norm zachowania.

4. Czy w naszej szkole czujesz się bezpiecznie?

- Tak
- Nie

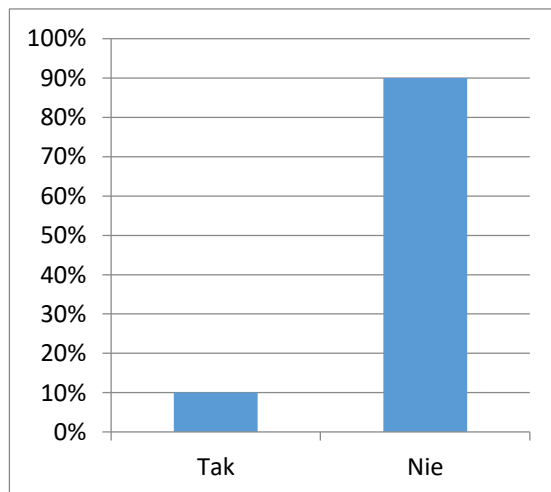

88% uczniów czuje się bezpiecznie w naszej szkole. 12% twierdzi, że nie ma poczucia bezpieczeństwa.

5. Czy w naszym środowisku szkolnym istnieją zagrożenia zmniejszające Twoje poczucie bezpieczeństwa?

- Tak
- Nie

Jeśli TAK, napisz, jakie

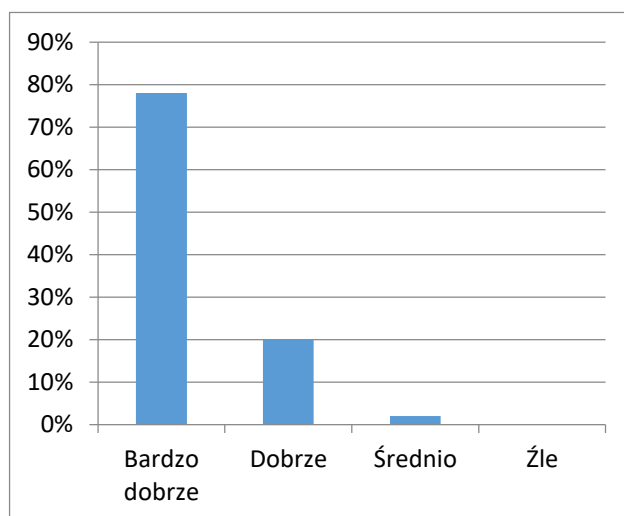

90% badanych stwierdziło, że nie ma w szkole zagrożeń, które zmniejszają ich poczucie bezpieczeństwa. 10% wskazuje, że są to:

- ✚ Brak tolerancji i szacunku;
- ✚ Agresja;
- ✚ Inni uczniowie;
- ✚ Niektóre osoby „dla żartu” są agresywni, robią niebezpieczne rzeczy;
- ✚ Chamstwo;
- ✚ Krzycząca, manipulująca pani pedagog

6. Jak oceniasz swoje relacje z rodzicami?

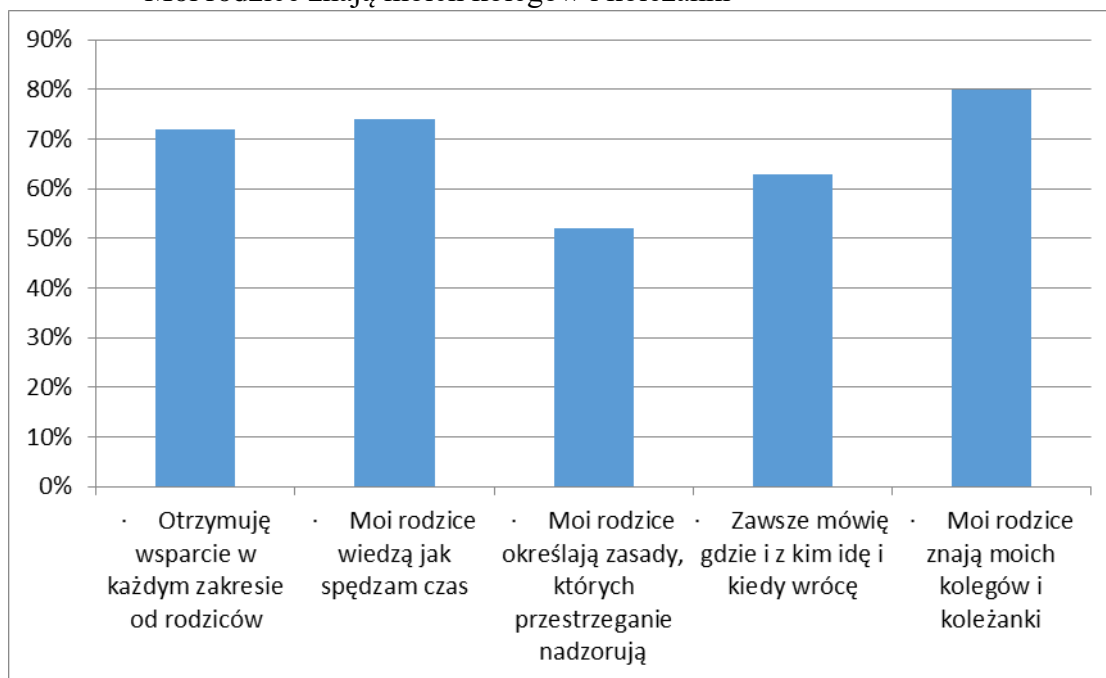
- Bardzo dobrze
- Dobrze
- Średnio
- Źle

78% uczniów ma bardzo dobre relacje z rodzicami, 20% twierdzi, że ma dobre relacje, 2% przyznaje, że te relacje są średnie.

7. Czy poniższe stwierdzenia odnoszą się do Ciebie?

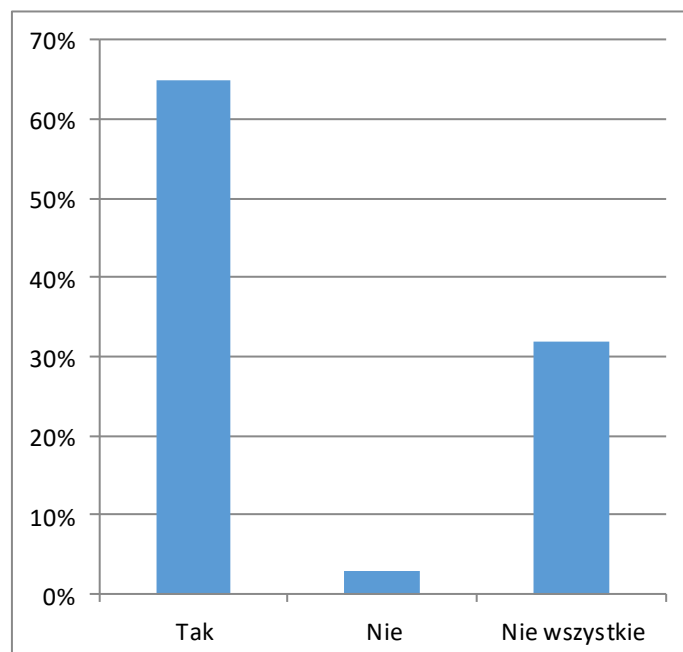
- Otrzymuję wsparcie w każdym zakresie od rodziców
- Moi rodzice wiedzą jak spędzam czas
- Moi rodzice określają zasady, których przestrzeganie nadzorują
- Zawsze mówię gdzie i z kim idę i kiedy wrócę
- Moi rodzice znają moich kolegów i koleżanki

W zakresie relacji w rodzinie uczniowie w większości otrzymują wsparcie od rodziców 72%, rodzice wiedzą jak dziecko spędza czas 77%. W 33% przypadków rodzice ustalają zasady i nadzorują ich przestrzeganie. Według uczniów rodzice wiedzą gdzie i z kim ich dziecko przebywa i kiedy wróci - 63% oraz znają kolegów i koleżanki dziecka - 77%.

8. Czy zasady i reguły, które ustalają Twoi rodzice są dla Ciebie ważne?

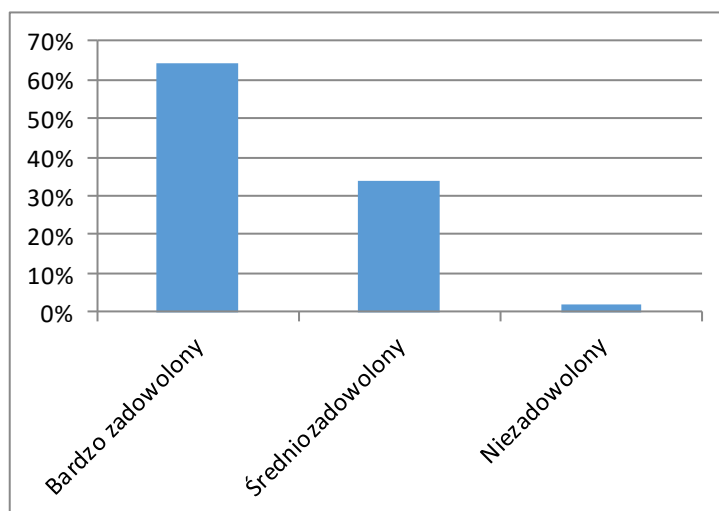
- Tak
- Nie
- Nie wszystkie

Dla 65% badanych twierdzi, że zasady i reguły ustalone przez rodziców są dla nich ważne, dla 32% nie wszystkie reguły są akceptowalne. Dla 3% nie są ważne.

9. Czy jesteś zadowolony/-a ze swoich relacji z kolegami/koleżankami z klasy?

- Bardzo zadowolony
- Średnio zadowolony
- Niezadowolony

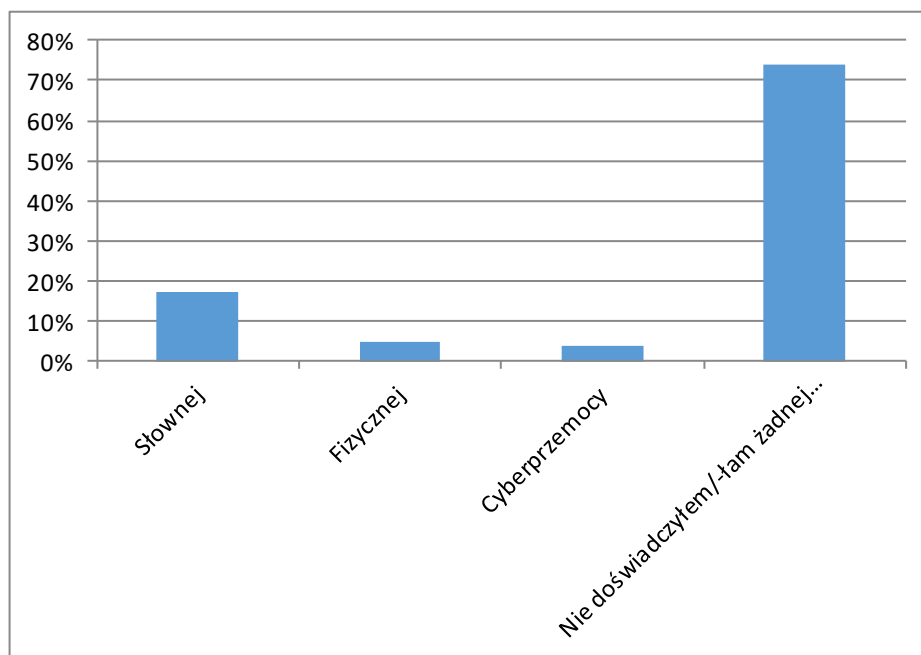
64% uczniów jest zadowolona z relacji z rówieśnikami, 34% średnio zadowolona, a 2% (5 uczniów) niezadowolona.

10. Czy w ostatnim roku doświadczyłeś/-łaś przemocy?

- Słownej
- Fizycznej
- Cyberprzemocy

- Nie doświadczyłem/-łam żadnej przemocy

Jeśli TAK wymień jaka była jej postać:

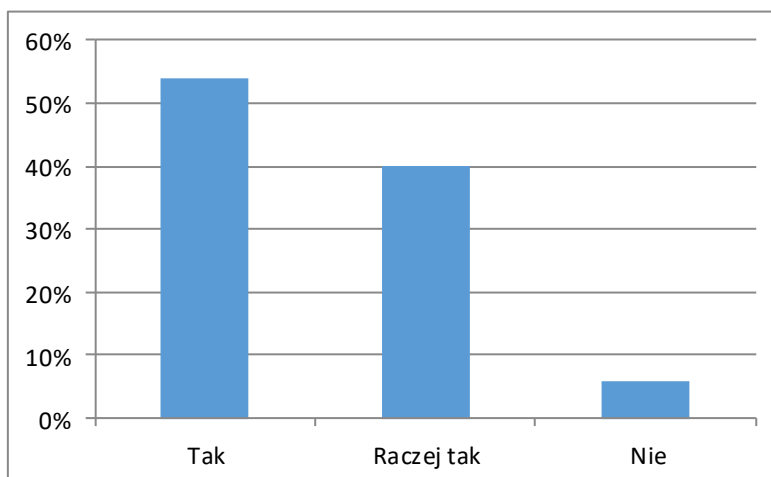

72% uczniów nie doświadczyło żadnej przemocy w szkole. Przemocy słownej doświadczyło 17%, fizycznej 6%, cyberprzemocy 5% uczniów.

- ✚ wulgaryzmy, przezwiska;
- ✚ słowna potyczka z pedagogiem szkolnym.

11. Czy w szkole są jasno określone zasady postępowania?

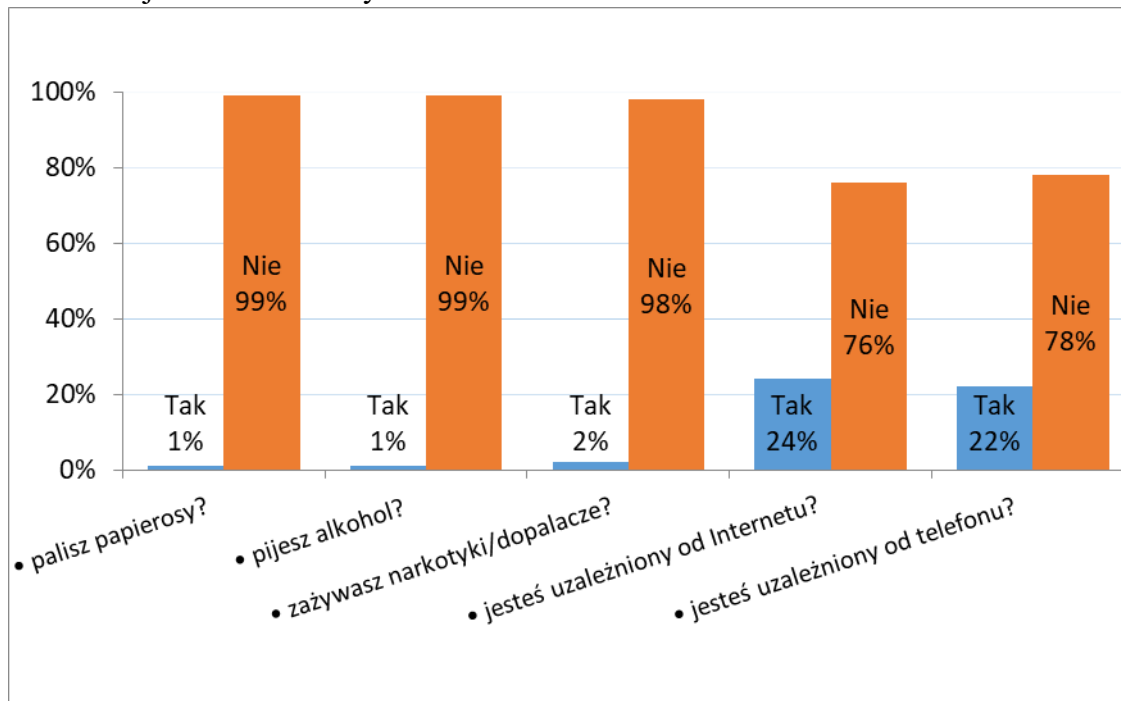
- Tak
- Raczej tak
- Nie

54% uczniów uważa, że w szkole są jasno określone zasady postępowania, 40% uważa, że raczej tak, a 6% twierdzi, że nie ma jasnych zasad.

12. Czy :

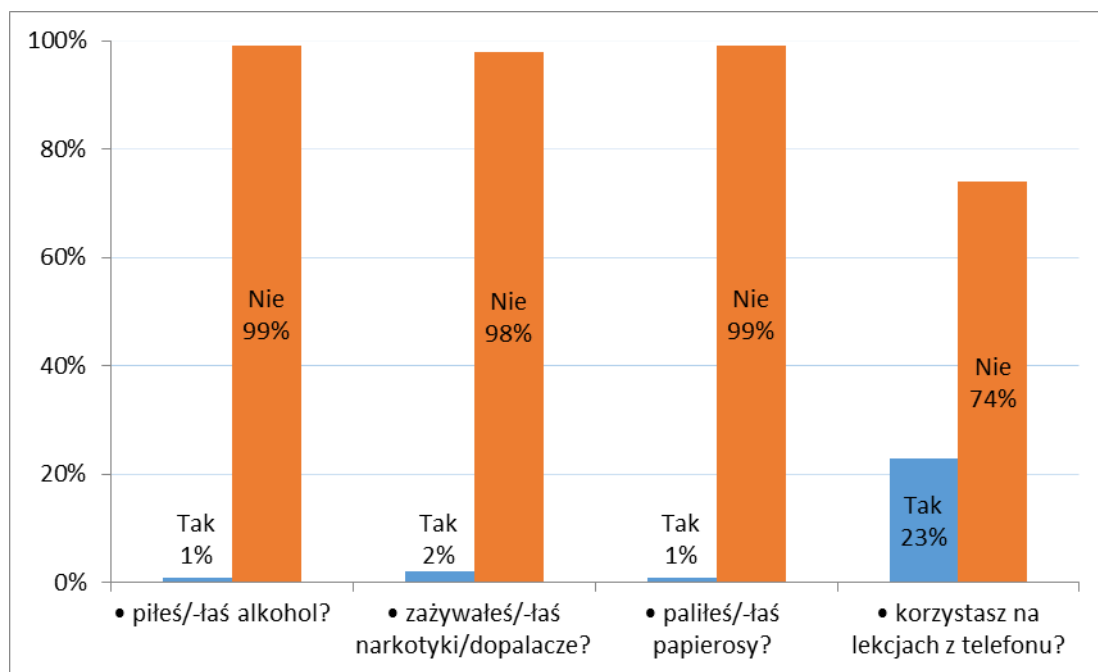
- palisz papierosy? TAK NIE
- pijesz alkohol? TAK NIE
- zażywasz narkotyki/dopalacze? TAK NIE
- jesteś uzależniony od Internetu? TAK NIE
- jesteś uzależniony od telefonu? TAK NIE

99% uczniów nie pali papierosów, nie pije alkoholu i nie zażywa środków psychoaktywnych. 24% deklaruje, że są uzależnieni od Internetu a 22% od telefonu.

13. Czy zdarzyło się, że w szkole:

- piłeś/-łaś alkohol? TAK NIE
- zażywałeś/-łaś narkotyki/dopalacze? TAK NIE
- paliłeś/-łaś papierosy? TAK NIE
- korzystasz na lekcjach z telefonu TAK NIE

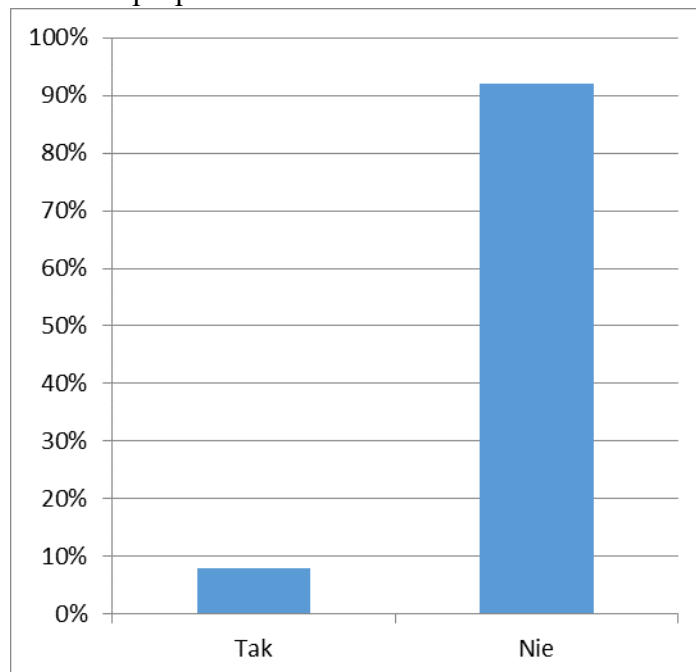

99% uczniów deklaruje, że w szkole nie zdarzyło mu się pić alkoholu, palić papierosy, zażywać środki psychoaktywne. Natomiast 23% korzysta z telefonu na lekcji, zdecydowanie więcej uczniów w dużej szkole niż w szkołach wiejskich.

14. Czy ktoś proponował Ci narkotyki, dopalacze, alkohol?

- Tak
- Nie

Jeśli TAK, napisz kto i co Ci proponował

92% uczniów twierdzi, że nikt nie proponował im żadnych używek. Uczniowie, którzy odpowiedź twierdzącą podają, że były to papierosy, alkohol. Propozycja wyszła od nieznanego i kolegi ze starszej klasy.

15. Jak czas pandemii COVID-19 i nauki zdalnej wpłynął na Ciebie w zakresie relacji z rówieśnikami, nauczycielami, rodzicami?

- + nic się nie zmieniło;
- + średnio;
- + wyśmienie;
- + źle;
- + poprawa relacji z rodzicami;
- + mniejszy kontakt z rówieśnikami;
- + byłem zadowolony z nauki zdalnej;
- + było spoko ale brakowało kontaktu z koleżankami i kolegami;
- + oddaliliśmy się od siebie;
- + mniej chęci do nauki;
- + dużo zaległości
- + więcej ocen bardzo dobrych;
- + gorsze relacje z nauczycielami;
- + gorsze wyniki w nauce;
- + samotność;
- + słabe relacje z rówieśnikami;

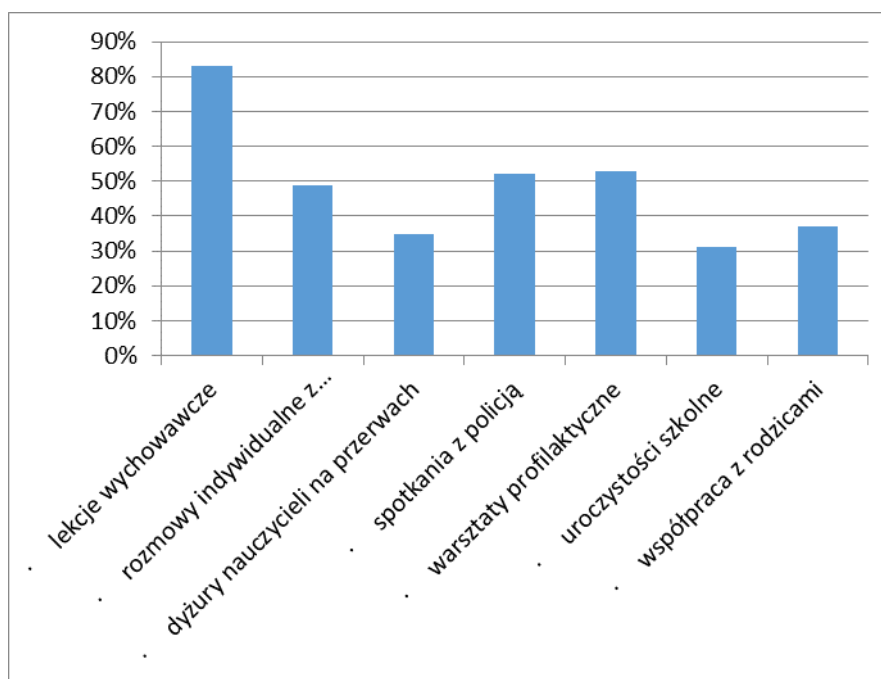
16. Jak spędzasz czas wolny?

- + spotkania ze znajomymi;
- + spacer i zabawy z psem;
- + czas spędzam z rodziną;
- + uprawiam sport;
- + oglądam TV;
- + gram w gry komputerowe;
- + czytanie książek;
- + taniec, śpiew;
- + programowanie;
- + wyjazd do babci, dziadków;
- + uczę się;
- + oglądam seriale;
- + jazda na rolkach;
- + zabawy z rodzeństwem;
- + jeżdżę konno;
- + chodzę z mamą na zakupy;
- + gry planszowe;
- + uczę się języków;
- + przeglądam telefon;
- + zajęcia pozaszkolne;
- + słucham muzyki, maluję;
- + śpię.

17. Które działania szkoły sprzyjają respektowaniu przez uczniów norm społecznych?

- lekcje wychowawcze – 83%;
- rozmowy indywidualne z wychowawcą/ pedagogiem - 49%;

- dyżury nauczycieli na przerwach - 35%;
- spotkania z policją – 52%;
- warsztaty profilaktyczne – 53%;
- uroczystości szkolne – 31%;
- współpraca z rodzicami – 37%;
- inne- jakie?

Uczniowie wskazują jeszcze na:

- + wycieczki klasowe;
- + dni wolne;
- + integracja;
- + rozmowy ze znajomymi;

jako te działania, które sprzyjają respektowaniu przez młodzież norm społecznych.

18. Wymień 3 mocne strony naszej szkoły. Uczniowie odpowiadali, że to:

- + fajni nauczyciele, mili, dobrze uczący, wyrozumiali;
- + dobry poziom nauczania;
- + SKS;
- + wyszukiwanie i wykorzystywanie talentów u uczniów;
- + samorząd;
- + bezpieczeństwo;
- + zajęcia dodatkowe;
- + wyposażenie-tablice, rzutniki itp.;
- + ładna szkoła po remoncie;
- + pomoc dla ucznia;
- + można rozwijać pasje;
- + zajęcia wspomagające;

- + określone zasady;
- + przygotowanie do egzaminu;
- + sprawiedliwe ocenianie;
- + można się czegoś nauczyć;
- + dobra zdawalność matur;
- + dużo nagród;
- + dobra dyrekcja;
- + konkursy, zawody;
- + imprezy klasowe;
- + sklepik szkolny;
- + duża sala gimnastyczna;
- + duża szkoła;
- + fajna nauka;
- + dobre liceum;
- + blisko domu;
- + blisko sklep;
- + ciekawe lekcje;
- + rówieśnicy;
- + dobra organizacja;
- + basen;
- + pyszne obiady w stołówce szkolnej;
- + pan od informatyki;
- + pani wychowawczyni;
- + pan od matematyki;
- + pani od biologii-dobrze tłumaczy;
- + czystość;
- + wspólne zainteresowania;
- + wykorzystywanie talentów u uczniów i ich szukanie;
- + kształtowanie prawidłowej postawy obywatelskiej (akademie, uroczystości narodowe);
- + możliwość porozmawiania o problemach z nauczycielem;
- + miła i pomocna dyrekcja;
- + powtarzanie materiału jeśli go ktoś nie rozumie.

W szkołach wiejskich dodatkowo uczniowie wskazali, że wszystkich się zna.

19. Na jakie problemy uczniów naszej szkoły powinno się zwrócić szczególną uwagę?

Uczniowie zwracają uwagę na następujące problemy:

- + zdrowie psychiczne uczniów, depresja;
- + samotność;
- + bezpieczeństwo;
- + przemoc, agresja;
- + rodzice niewymagający od swoich dzieci;
- + odżywianie;
- + szacunek dla drugiego człowieka;
- + maseczki;

- + zachowanie i hałas na przerwach;
- + wulgarne zachowanie;
- + uzależnienia od telefonów;
- + integracja;
- + relacje z rówieśnikami;
- + nadużywanie przez nieletnich alkoholu i papierosów;
- + odpowiedzialność;
- + za wysoki poziom nauczania dla niektórych;
- + problemy w nauce;
- + wyjście na dużej przerwie z budynku;
- + dokuczanie;
- + okaleczanie uczniów;
- + nad prześladowaniem niektórych uczniów;
- + cyberprzemoc;
- + wychodzenie ze szkoły na papierosy za garaże i tuje;
- + dziewczyny przesiadują całe przerwy w toaletach;
- + uczniowie mają zbyt dużo swobody;
- + zły strój, mocny makijaż;
- + na zniechęcenie do szkoły;
- + nie noszenie maseczek;
- + bójki;
- + uzależnienie od telefonu;
- + na okaleczanie się i siniaki;
- + kulturę osobistą.

Podsumowanie ankiet dla rodziców

Ankieta została skierowana do rodziców uczniów szkół podstawowych i miała na celu uzyskanie informacji, które mogą być pomocne w planowaniu dalszych działań szkół oraz samorządu gminnego w zakresie działań profilaktycznych. Łącznie uzyskano **163** ankiet zwrotnych.

Wśród ankietowanych **89% stanowiły kobiety, a 11% mężczyźni.**

Struktura rodzin respondentów przedstawia się w następujący sposób: **91% rodzina pełna, 8% niepełna** (samotna matka lub ojciec, rozwód, separacja, śmierć jednego z rodziców), **1% rodzina zrekonstruowana** (kolejne małżeństwo).

Aż 86% rodziców uważa, że ich dziecko chętnie uczęszcza do szkoły, tylko 14% jest przeciwnego zdania. Wśród wymienionych powodów podają:

- + nudne zajęcia,
- + dużo nauki,
- + wczesna pora pierwszych lekcji,
- + zmęczenie,
- + przepychanki i szturchanie między uczniami,
- + obrażanie,
- + zadawanie przez nauczycieli zbyt dużo prac domowych.

Kolejne pytanie miało na celu uzyskanie od ankietowanych informacji na temat poczucia bezpieczeństwa ich dzieci w szkole. Odpowiedzi twierdzącej udzieliło 95% ankietowanych, 5% rodziców uznało, iż ich dziecko nie jest w szkole bezpieczne. Nie wskazali jednak powodów takiego stanu rzeczy.

W następnym pytaniu respondenci zostali poproszeni o kreślenie zagrożeń jakie dostrzegają i na które szkoła powinna zwrócić uwagę. W odpowiedzi:

- + 155 (95%) rodziców stwierdziło brak zagrożeń;
- + 8 (5%) rodziców uznało, że takie zagrożenia w szkole dostrzegają.

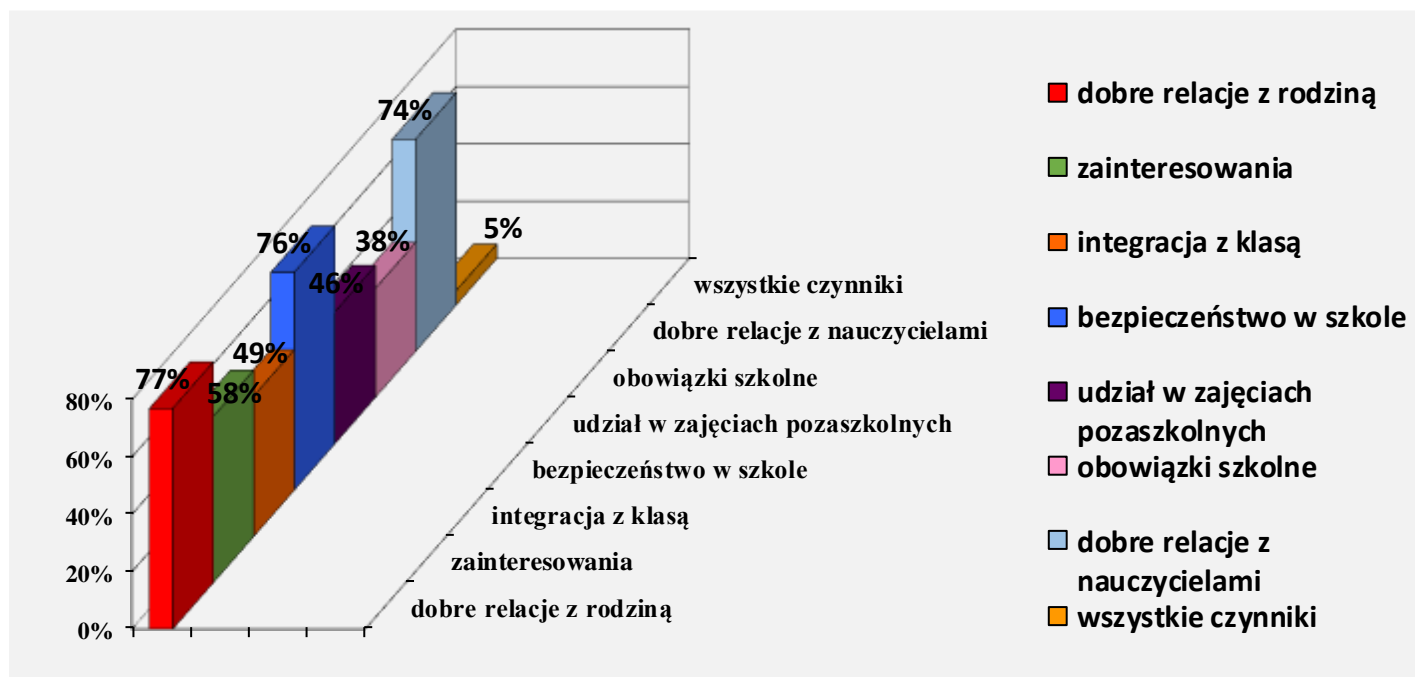
Poproszeni o ich wymienienie podawali: narkotyki, dopalacze, papierosy (w tym e-papierosy), agresja, wyzywanie przez kolegów i koleżanki, konflikty między dziewczynami (dokuczanie), cyberprzemoc, hejt w sieci.

W pytaniu szóstym poproszono ankietowanych o wybranie z podanych czynników tych, które chronią dzieci przed podejmowaniem ryzykownych zachowań. Odpowiedzi prezentują się w następujący sposób (w kolejności najwyższej liczby głosów):

- + dobre relacje z członkami rodziny – 77% rodziców,
- + poczucie bezpieczeństwa w szkole – 76%,
- + dobre relacje z nauczycielami – 74%,
- + posiadanie przez dziecko zainteresowań i ich rozwijanie – 58%,

- ✚ integracja dziecka z zespołem klasowym – 49%,
- ✚ udział dziecka w zajęciach pozaszkolnych – 46%,
- ✚ wywiązywanie się z obowiązków szkolnych – 43%,
- ✚ wszystkie wyżej wymienione – 5% rodziców.

Wykres 1. Czynniki chroniące dzieci przed ryzykownym zachowaniem.

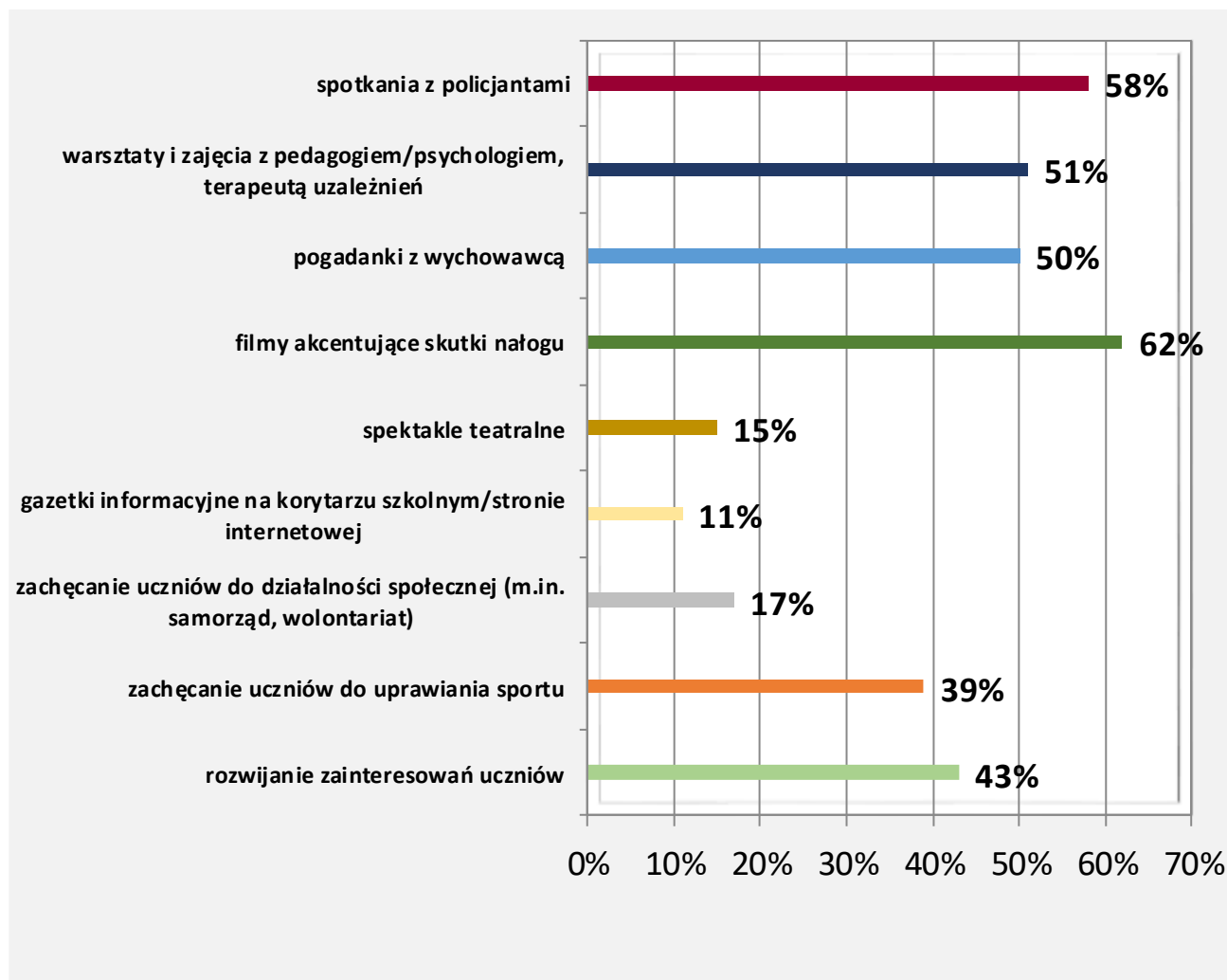

Źródło: Urząd Miejski w Ożarowie na podstawie wyników z przeprowadzonych ankiet, otrzymanych ze szkół podstawowych

Następne pytanie miało na celu uzyskanie od respondentów informacji o formach działań profilaktycznych, dotyczących uzależnień lub przemocy, które – zdaniem rodziców – najmocniej przemawiałyby do młodzieży. Poniżej podane są możliwości wyboru i procentowy ich wynik:

- ✚ spotkania z policjantami – 58%,
- ✚ warsztaty i zajęcia z pedagogiem/psychologiem, terapeutą uzależnień – 51%,
- ✚ pogadanki z wychowawcą – 50%,
- ✚ filmy akcentujące skutki nałogu – 62%,
- ✚ spektakle teatralne – 15%,
- ✚ gazetki informacyjne na korytarzu szkolnym/stronie internetowej – 11%,
- ✚ zachęcanie uczniów do działalności społecznej (m.in. samorząd, wolontariat) – 17%,
- ✚ zachęcanie uczniów do uprawiania sportu – 39%,
- ✚ rozwijanie zainteresowań uczniów – 43%.

Wykres 2. Działania profilaktyczne przemawiające do młodzieży.

Źródło: Urząd Miejski w Ożarowie na podstawie wyników z przeprowadzonych ankiet, otrzymanych ze szkół

W pytaniu ósmym ankietowanych poproszono o podanie sposobów spędzania wolnego czasu z własnym dzieckiem. Rozłożenie liczbowe głosów rodziców przedstawia się w następujący sposób:

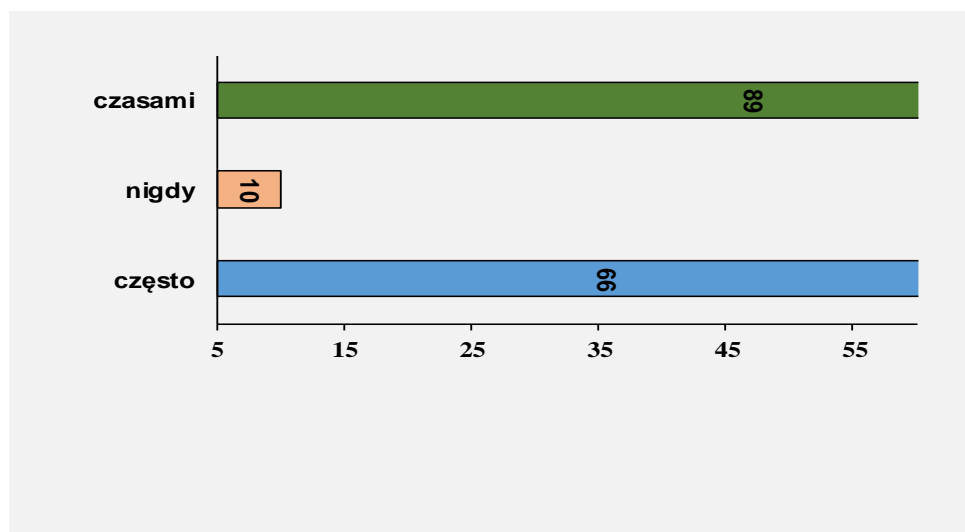
- + wspólne gry i zabawy – 74 respondentów,
- + wspólne zakupy w supermarkecie – 75 osób,
- + odrabianie lekcji, nauka – 64 rodziców,
- + oglądanie telewizji – 90 osób,
- + aktywności sportowe (wspólny spacer, bieganie, rower, basen) – 59 rodziców,
- + podejmowanie wielu form, w tym wymienionych wyżej – 65 respondentów
- + inne – 6 rodziców.

Jako „inne” rodzice wymienili: wspólne wyjazdy na wakacje, rozmowy o życiu, wyjazdy na wycieczki itp.

Kolejne pytania odnosiły się do więzi zaufania między rodzicami a dzieckiem oraz znajomości jego środowiska. W pytaniu **dziewiątym** ankietowani zostali poproszeni o przyznanie czy dziecko powierza im swoje tajemnice. Oto wyniki:

- ✚ często – 66 osób,
- ✚ nigdy – 10 osób,
- ✚ czasami – 89 osób.

Wykres 3. Powierzanie rodzicom tajemnic.

Źródło: Urząd Miejski w Ożarowie na podstawie wyników z przeprowadzonych ankiet, otrzymanych ze szkół

W **następnym pytaniu** zapytano ankietowanych czy znają najbliższych kolegów/koleżanki swojego dziecka: 95% rodziców odpowiedziało twierdząco, natomiast 5% przyznało, że nie zna najbliższych znajomych dziecka.

Pytanie jedenaste miało na celu ustalenie czy dzieci zwracają się do rodziców z prośbą o radę w ważnych dla nich kwestiach. Wyniki prezentują się w następujący sposób:

- ✚ czasami – 32%
- ✚ często – 65%
- ✚ nigdy – 0%

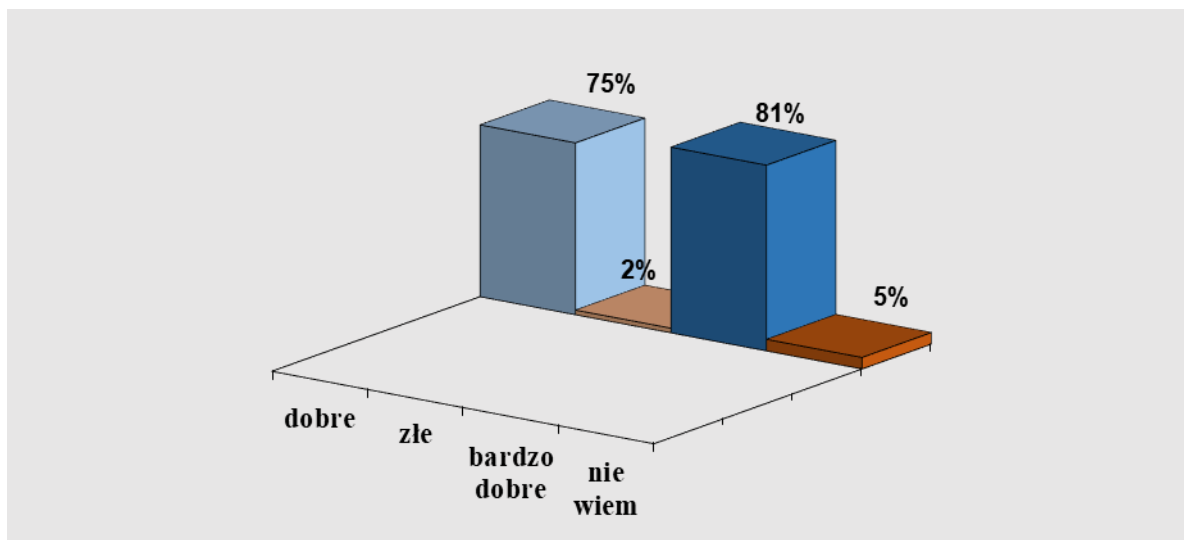
W **dwunastym pytaniu** ankietowani mieli odpowiedzieć czy rozmawiają ze swoimi dziećmi o umiejętności bezpiecznego korzystania z Internetu i związanych z tym zagrożeniach. Większość rodziców – 83% - prowadzi takie rozmowy, natomiast 17% nie podejmuje z dziećmi takich tematów.

Kolejne pytanie dotyczyło tego, jak rodzice oceniają kontakty swoich dzieci z rówieśnikami. Oto wyniki:

- ✚ złe – 2 rodziców,
- ✚ dobre – 75 ankietowanych,

- ✚ bardzo dobre – 81 osób,
- ✚ nie wiem – 5 osoby.

Wykres 4. Ocena kontaktów dzieci z rówieśnikami.

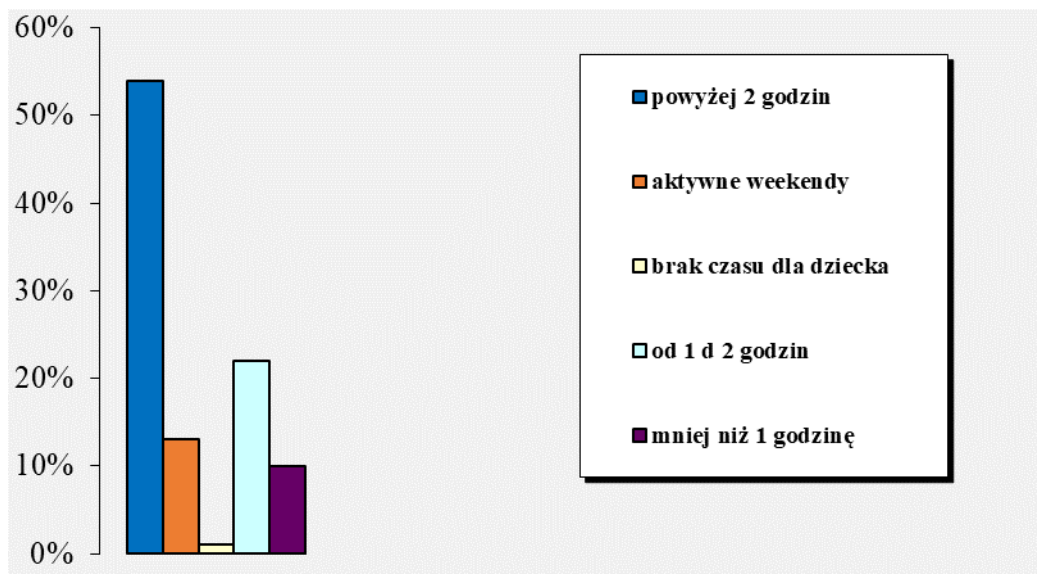
Źródło: Urząd Miejski w Ożarowie na podstawie wyników z przeprowadzonych ankiet, otrzymanych ze szkół

Pytanie czternaste miało na celu uzyskanie od ankietowanych informacji o nałożeniu na dzieci obowiązków domowych. W odpowiedzi 83 rodziców stwierdziło, że ich dziecko ma przydzielone na stałe obowiązki, natomiast 79 rodziców przyznało, że obowiązki te są nakładane na dzieci sporadycznie.

W pytaniu kolejnym rodzice mieli za zadanie określić jak dużo czasu poświęcają swojemu dziecku. Wyniki prezentują się następująco:

- ✚ więcej niż dwie godziny – 54%,
- ✚ w tygodniu nie mamy czasu, ale aktywnie spędzamy weekendy – 13%,
- ✚ nie poświęcamy dziecku specjalnie czasu ponieważ brakuje go nam dla samych siebie – 1%,
- ✚ od jednej do dwóch godzin – 22%,
- ✚ mniej niż godzinę – 10%.

Wykres 5. Czas poświęcany dziecku.

Źródło: Urząd Miejski w Ożarowie na podstawie wyników z przeprowadzonych ankiet, otrzymanych ze szkół

W pytaniu szesnastym ankietowani mieli udzielić odpowiedzi czy poruszają w rozmowach ze swoimi dziećmi tzw. „trudne tematy” dotyczące środków psychoaktywnych, nałogów, uzależnień od telefonu czy Internetu. Aż 91% rodziców prowadzi z dzieckiem takie rozmowy, jednak 9% przyznało, że nie podejmuje ze swoimi dziećmi trudnych tematów.

W przedostatnim pytaniu poproszono rodziców by wskazali jak czas pandemii i sytuacja związana z nauką zdalną wpłynęły na ich dziecko w obszarze kontaktów z rówieśnikami, relacji między nimi, w relacjach z nauczycielami i rodzicami. Rodzice podawali następujące odpowiedzi:

- ✚ brak integracji wewnątrzklasowej,
- ✚ zamykanie się dzieci w sobie,
- ✚ brak odczuwania potrzeby kontaktu z rówieśnikami,
- ✚ dzieci częściej rozmawiają z rodzicami na wstydliwe tematy,
- ✚ Internet zaczął odgrywać ważniejszą rolę,
- ✚ niechęć do nauki,
- ✚ wychodzenie dzieci ze szkoły podczas przerw,
- ✚ uzależnienie od telefonu,
- ✚ podatność na eksperymentowanie z używkami,
- ✚ agresja,
- ✚ obniżeni nastroju (w tym o podłożu depresyjnym),
- ✚ obniżenie motywacji do nauki,
- ✚ nie widzę zmian,
- ✚ dzieci stały się nieufne,
- ✚ krytyczne podejście do nauki zdalnej.

Na zakończenie ankiety poproszono rodziców o wskazanie problemów i zjawisk, na które szkoła powinna zwracać szczególną uwagę. Respondenci wskazali następujące obszary:

- + hejt na portalach społecznościowych i w relacjach osobistych,
- + Internet jako źródło zagrożeń,
- + dokuczanie sobie, krytykowanie wysmiewanie,
- + agresja między rówieśnikami,
- + zwiększenie nacisku na kształtowanie u dzieci tolerancji, empatii, akceptacji, szacunku do innych,
- + lepsza współpraca na linii uczeń – nauczyciel – rodzic,
- + zapewnienie bezpieczeństwa dzieciom,
- + pogorszenie relacji z rówieśnikami,
- + problemy z nastrojem, depresja, problemy w sferze psychicznej dzieci,
- + radzenie sobie z emocjami,
- + zaległości programowe,
- + obniżenie motywacji do nauki,
- + zmniejszenie liczby sprawdzianów i kartkówek na rzecz utrwalania materiału,
- + nierówne traktowanie uczniów przez nauczycieli,
- + częste korzystanie z telefonów.

Podsumowanie informacji uzyskanych z ankiety dla nauczycieli

Ankieta, skierowana do nauczycieli szkół podstawowych, miała na celu uzyskanie informacji pomocnych w zaplanowaniu dalszych działań szkół oraz samorządu gminnego w zakresie działań profilaktycznych. Łącznie uzyskano **47** ankiet zwrotnych.

W pierwszym pytaniu poproszono respondentów o wymienienie najważniejszych dla ich zagadnień w pracy wychowawczo-edukacyjnej placówki. Nauczyciele wymienili:

- + bezpieczeństwo i dobre relacje koleżeńskie,
- + zdrowie psychiczne i fizyczne,
- + postawy społeczne,
- + bezpieczeństwo w sieci,
- + profilaktyka uzależnień,
- + wychowanie do wartości,
- + prawidłowe zachowania podczas pandemii,
- + motywacja uczniów,
- + kształtowanie właściwych postaw,
- + zaangażowanie społeczne,
- + rozwój umiejętności zawodowych – spotkania z przedstawicielami zawodów,
- + podnoszenie jakości edukacji,
- + wspomaganie wychowawczej roli rodziny,
- + zapewnienie wsparcia psychologiczno-pedagogicznego,
- + wszystkie są ważne,
- + tolerancja w grupie rówieśniczej,
- + diagnozowanie i rozwiązywanie problemów dydaktyczno-wychowawczych,
- + propagowanie zdrowego stylu życia.

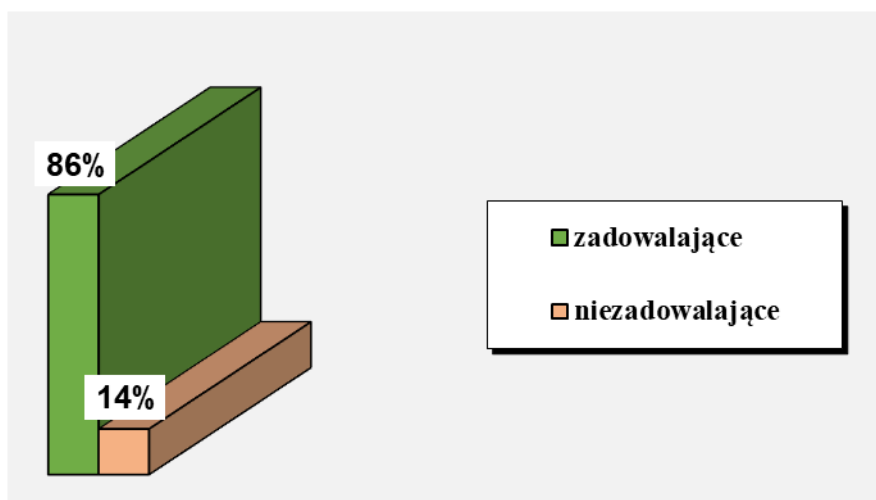
Pytanie drugie dotyczyło poczucia przez uczniów bezpieczeństwa w szkole. Wszyscy ankietowani udzielili twierdzącej odpowiedzi.

W kolejnym pytaniu nauczyciele mieli podać przyczyny braku bezpieczeństwa uczniów. Biorąc jednak pod uwagę, iż ankietowani w poprzednim pytaniu zgodnie uznali, że uczniowie mają poczucie bezpieczeństwa w szkole nikt nie wskazał czynników zagrożenia bezpieczeństwa.

W pytaniu czwartym nauczyciele poproszeni zostali o określenie jakie są ich relacje z rodzicami podopiecznych uczniów. Oto wyniki:

- + dobre – 41 ankietowanych (86%),
- + zadowolające – 6 ankietowanych (14%),
- + niezadowolające – 0.

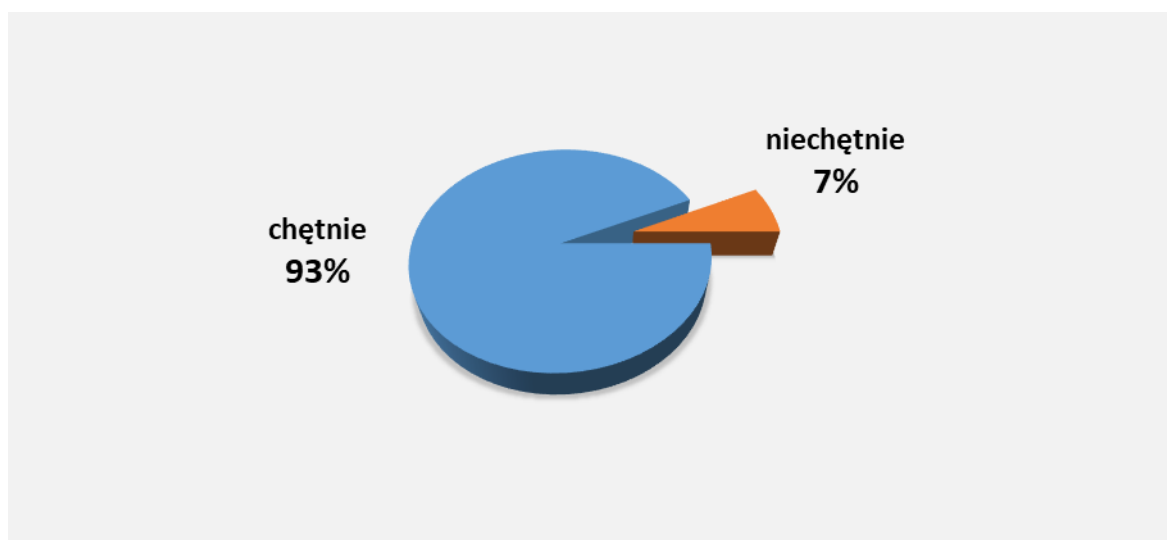
Wykres 6. Relacje z rodzicami uczniów.

Źródło: Urząd Miejski w Ożarowie na podstawie wyników z przeprowadzonych ankiet, otrzymanych ze szkół

Piąte pytanie miało na celu uzyskanie od respondentów informacji czy według nich uczniowie chętnie realizują obowiązek szkolny oraz czy chętnie uczęszczają na pozalekcyjne zajęcia. Aż 93% ankietowanych uznało, iż podopieczni uczniowie chętnie podchodzą do obowiązków szkolnych oraz do oferowanych przez szkołę zajęć pozalekcyjnych. Tylko 7% nauczycieli uznało, iż jest przeciwnie. Wyniki obrazuje poniższy wykres.

Wykres 7. Podejście uczniów do obowiązku szkolnego i udziału w dodatkowych zajęciach.

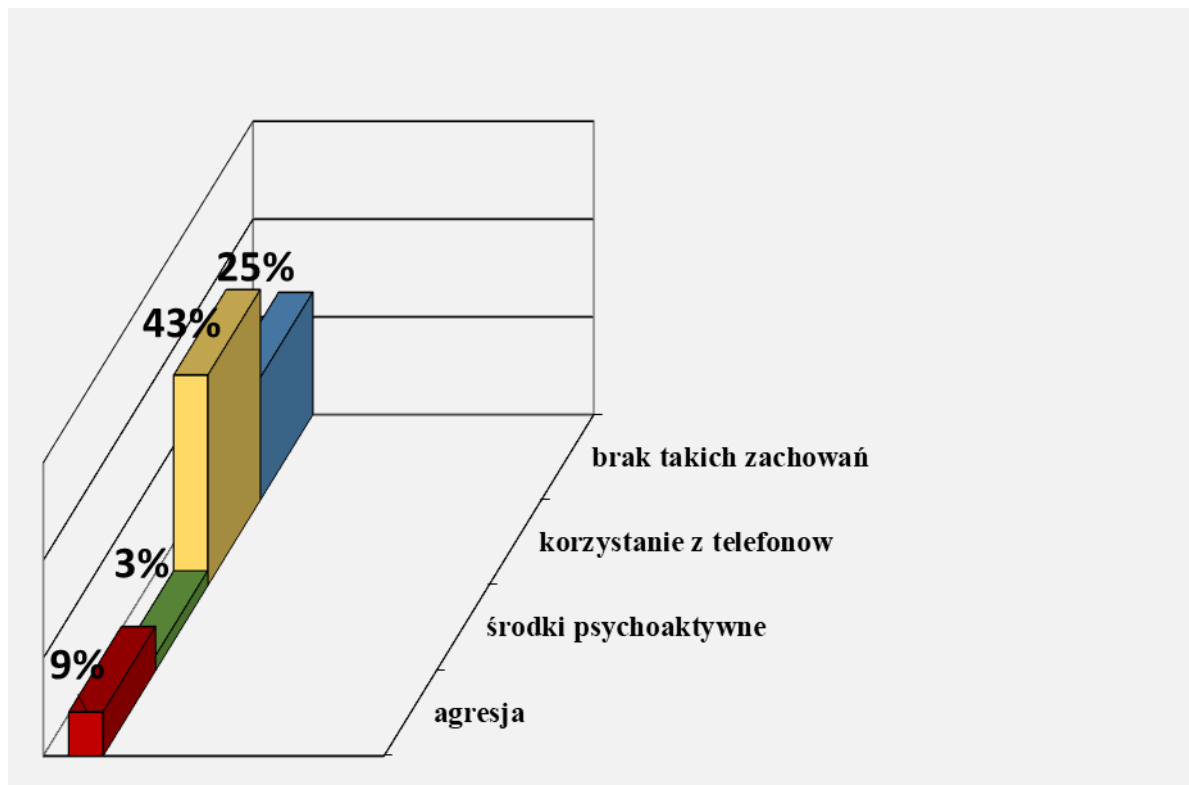
Źródło: Urząd Miejski w Ożarowie na podstawie wyników z przeprowadzonych ankiet, otrzymanych ze szkół

W kolejnym pytaniu respondenci mieli za zadanie wskazać czy w szkole zdarzają się przejawy podanych niebezpiecznych zachowań. Wyniki prezentują się w następujący sposób:

- agresja, przemoc – 9% nauczycieli,

- ✚ używanie środków psychoaktywnych (alkohol, papierosy, narkotyki) – 3%,
- ✚ nadmierne korzystanie z telefonów komórkowych przez uczniów – 43%,
- ✚ nie zaobserwowano takich zjawisk – 25%.

Wykres 8. Przejawy niebezpiecznych zachowań w szkołach dostrzeganych przez nauczycieli.

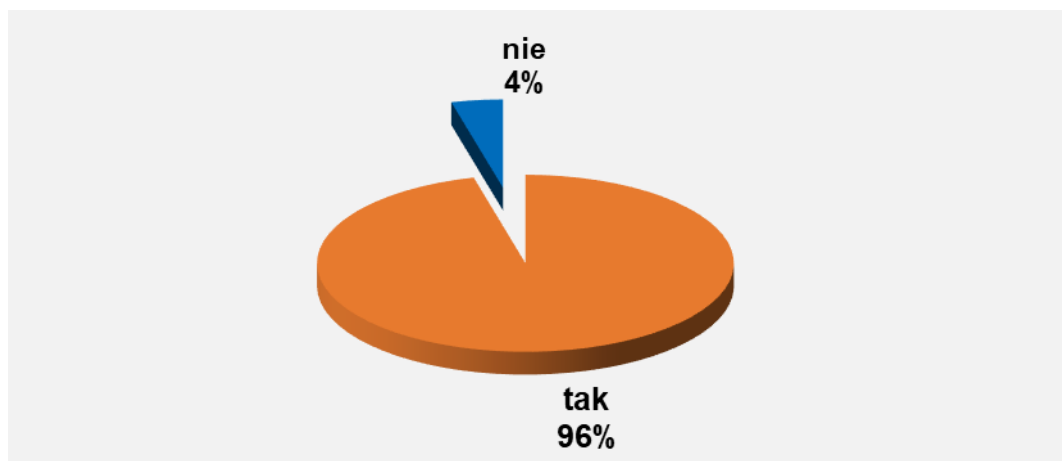
Źródło: Urząd Miejski w Ożarowie na podstawie wyników z przeprowadzonych ankiet, otrzymanych ze szkół

Pytania siódme i ósme są ze sobą powiązane. **W pytaniu siódmym** nauczyciele mieli udzielić informacji czy dostrzegają w zachowaniu podopiecznych uczniów zagrożenia, na które powinno się zwrócić szczególną uwagę. W odpowiedzi 93% ankietowanych uznało, iż nie widzi takich zagrożeń. Natomiast 7% respondentów dostrzega takie niebezpieczeństwo. Tych nauczycieli poproszono w **pytaniu ósmym** o wymienienie zagrożeń. Uzyskano następujące odpowiedzi:

- ✚ uzależnienia,
- ✚ nieradzenie sobie z emocjami,
- ✚ nieumiejętność rozwiązywania problemów,
- ✚ wychodzenie ze szkoły podczas przerw,
- ✚ uzależnienie od telefonu,
- ✚ uzależnienie od mediów społecznościowych, gier internetowych,
- ✚ nadmierne spożywanie słodczy – otyłość,
- ✚ ośmieszanie innych uczniów w Internecie.

W kolejnym pytaniu zwrócono się do ankietowanych z pytaniem czy dostrzegają zagrożenia w szkole i w jej najbliższym otoczeniu. Aż 96 % nauczycieli nie dostrzega takiego niebezpieczeństwa, natomiast 4% zauważa możliwość pojawienia się zagrożenia.

Wykres 9. Dostrzeganie przez nauczycieli zagrożeń w szkole i jej najbliższym otoczeniu.

Źródło: Urząd Miejski w Ożarowie na podstawie wyników z przeprowadzonych ankiet, otrzymanych ze szkół

W pytaniu dziesiątym poproszono respondentów o wymienienie dostrzeganych przez nich zagrożeń. Nauczyciele podali następujące odpowiedzi:

- ✚ uzależnienie od środków psychoaktywnych,
- ✚ pojawianie się na terenie placu szkolnego młodzieży z innych szkół, która pali papierosy czy używa przekleństw,
- ✚ brak możliwości spotykania się z rówieśnikami w bezpiecznym miejscu,
- ✚ brak używania maseczek i nie przestrzeganie dystansu między uczniami.

Jedenaste pytanie ukierunkowane było na uzyskanie informacji o wpływie pandemii COVID – 19 na funkcjonowanie uczniów w zakresie ich relacji z nauczycielami, rodzicami i rówieśnikami. W odpowiedzi ankietowani stwierdzili iż:

- ✚ uczniowie unikają kontaktu z rówieśnikami,
- ✚ uczniowie uciekają w świat wirtualny,
- ✚ dzieci uzależniają się od telefonu, komputera,
- ✚ wszyscy się za sobą stęsknili a ponowne spotkanie pozwala na docenienie człowieka „na żywo” a nie wirtualnie,
- ✚ obniżył się poziom nauki niektórych uczniów, słabsza motywacja do nauki,
- ✚ zaburzeniu uległa sfera społeczna,
- ✚ obniżenie poczucia własnej wartości, wycofanie,
- ✚ osłabienie relacji na linii nauczyciel – uczeń – rodzic,
- ✚ częste spożywanie napojów energetycznych,
- ✚ gorsze relacje uczniów z nauczycielami i rówieśnikami,
- ✚ brak systematyczności,
- ✚ brak chęci do nauki,
- ✚ asertywność.

W kolejnym pytaniu poproszono nauczycieli o wymienienie cech uczniów, które mogą ich uchronić przez podejmowaniem ryzykownych zachowań i będą sprzyjać ich prawidłowemu rozwojowi. Oto uzyskane odpowiedzi:

- + rozwijanie pasji i zainteresowań,
- + dbanie o zgrany zespół klasowy,
- + otwartość na innych,
- + dobre relacje z bliskimi,
- + bliska obecność rodziców, spędzanie z nimi czasu,
- + prawidłowe wzorce zachowań,
- + rozmowy z pedagogiem, wychowawcą – świadomość możliwości zwrócenia się do nich z każdą sprawą,
- + uprawianie sportu,
- + świadomość skutków zagrożeń,
- + przestrzeganie norm i zasad,
- + konsekwencja wychowawcza,
- + zaangażowanie w sprawy szkoły,
- + udział w zajęciach pozalekcyjnych,
- + wycieczki, imprezy szkolne,
- + rozwijanie odpowiedzialności, poczucia własnej wartości,
- + uczęszczanie do kościoła,
- + pewność siebie,
- + wiara w swoje możliwości,
- + asertywność,
- + brak podatności na wpływy innych,
- + niechęć do podejmowania ryzyka,
- + świadomość poniesienia konsekwencji,
- + pozytywny stosunek do szkoły,
- + wrażliwość na krzywdę,
- + znajomość i przestrzeganie regulaminów szkolnych,
- + odpowiedzialność,
- + pracowitość, szczerłość, tolerancja.

Pytanie trzynaste miało na celu uzyskanie od respondentów informacji na temat cech środowiska szkolnego i jego otoczenia, chroniących uczniów przed podejmowaniem ryzykownych zachowań oraz wspomagających prawidłowy rozwój dzieci i młodzieży.

W odpowiedzi nauczyciele podali:

- + możliwość rozmowy z pedagogiem szkolnym,
- + opieka ze strony nauczycieli, wychowawców, dyżurnych nauczycieli,
- + spójne działanie nauczycieli i pedagoga szkolnego,
- + praca nad budowaniem obrazu własnej osoby,
- + praca wychowawcza nad podniesieniem poziomu samooceny uczniów,
- + akcje prowadzone przez samorząd szkolny czy klasowy,
- + współpraca z instytucjami lokalnymi, instytucjami pomocowymi,
- + współpraca z poradnią psychologiczno-pedagogiczną,
- + realizowanie zaleceń zawartych w opiniach i orzeczeniach,
- + indywidualne podejście do ucznia,

- + dobra baza sportowa,
- + środowisko w którym wszyscy się znają,
- + zapewnienie poczucia bezpieczeństwa w szkole,
- + poczucie wspólnoty,
- + wrażliwość na krzywdę i potrzeby innych,
- + reagowanie na niewłaściwe zachowania.

W szkołach wiejskich nauczyciele wskazali również na:

- + małą liczebność klas,
- + indywidualny kontakt z uczniem,
- + promowanie zasad bezpieczeństwa,
- + zajęcia z pracownikami poradni,
- + zajęcia popołudniowe w szkole,
- + szybkie diagnozowanie problemu oraz reagowanie.

W następnym pytaniu poproszono nauczyciel by wymienili 3 mocne strony szkoły w zakresie pracy wychowawczej i profilaktycznej. Pojawiały się następujące odpowiedzi:

- + dobra kadra pedagogiczna,
- + współpraca i dobre relacje między pracownikami szkoły,
- + ustalone normy i zasady,
- + współpraca z rodzicami,
- + działania profilaktyczne (spotkania, pogadanki, programy),
- + szybka reakcja na trudne sytuacje,
- + promocja zdrowego stylu życia,
- + współpraca z instytucjami np. policja, sąd, GOPS itp.,
- + indywidualizowanie oddziaływań,
- + szybkie diagnozowanie i reagowanie,
- + troska o bezpieczeństwo uczniów,
- + otwartość na współpracę z rodzicami,
- + realizacja treści wychowawczo-profilaktycznych,
- + kształtowanie nawyków kulturalnego zachowania, poczucia własnej wartości i tożsamości.

W ostatnim pytaniu zwrócono się do ankietowanych, by podali jak można udoskonalić działania podejmowane przez szkołę w zakresie pracy zarówno wychowawczej, jak i profilaktycznej. Uzyskano następujące odpowiedzi:

- + zwiększenie liczby warsztatów o tematyce wychowawczo-profilaktycznej,
- + zacieśnienie współpracy z poradnią psychologiczno-pedagogiczną,
- + zwiększenie liczby wydarzeń organizowanych przez instytucje zewnętrzne,
- + więcej uważności nauczycieli w dostrzeganiu problemów uczniów,
- + zacieśnianie współpracy z rodzicami,
- + rozbudzanie zaangażowania rodziców w sprawy szkoły, włączanie ich w pracę wychowawczą i działania profilaktyczne,
- + indywidualny kontakt z rodzicem i uczniem,

- + praca nad lepszą indywidualizacją działań wychowawczych i profilaktycznych,
- + uruchomienie w szkole funkcji społecznego kuratora,
- + częstsze wskazywanie uczniom autorytetów, ukazywanie pozytywnych przykładów działania,
- + mniej teorii w wychowaniu a więcej praktyki,
- + zwiększenie ilości spotkań uczniów z panem dzielnicowym ,
- + większe skupienie się na pracy wychowawczej i indywidualnego podejścia do ucznia,
- + praca nad relacjami nauczyciel – uczeń oraz uczeń – uczeń,
- + rozwijanie umiejętności uczenia się, szybkiego czytania, czytania ze zrozumieniem itp.,
- + eliminowanie i zapobieganie przemocy słownej w wirtualnym świecie,
- + motywowanie uczniów do lepszych wyników.

III DIAGNOZA GMINY OŻARÓW W ZAKRESIE WYSTĘPOWANIA PROBLEMÓW SPOŁECZNYCH W SZCZEGÓLNOŚCI PROBLEMÓW ALKOHOLOWYCH, NARKOMANII I PRZEMOCY

Diagnoza powstała w oparciu o opracowany w 2022 roku dla Gminy Ożarów dokument pn.: „Diagnoza Problemów Społecznych na terenie Gminy Ożarów”.

Przy rozpatrywaniu zjawiska alkoholizmu na terenie gminy zasadniczą kwestią jest dostępność punktów sprzedaży napojów alkoholowych na jej terenie. Maksymalną liczbę zezwoleń na sprzedaż napojów alkoholowych i zasady usytuowania miejsc sprzedaży określają:

- Uchwała Nr XLVII/362/2018 Rady Miejskiej w Ożarowie z dnia 3 lipca 2018 r. w sprawie ustalenia maksymalnej liczby zezwoleń na sprzedaż napojów alkoholowych na terenie gminy Ożarów (Dz. Urz. Woj. Świętokrzyskiego z 2018 r. poz. 2640);
- Uchwała Nr XLVII/363/2018 Rady Miejskiej w Ożarowie z dnia 3 lipca 2018 r. w sprawie ustalenia zasad usytuowania na terenie gminy Ożarów miejsc sprzedaży i podawania napojów alkoholowych (Dz. Urz. Woj. Świętokrzyskiego z 2018 r. poz. 2641).

Liczbę punktów sprzedaży napojów alkoholowych na terenie gminy Ożarów przedstawia poniższa tabela.

Tabela 1
Liczba punktów sprzedaży napojów alkoholowych w Gminie Ożarów w latach 2017-2024

LICZBA PUNKTÓW SPRZEDAŻY NAPOJÓW ALKOHOLOWYCH (stan na 31 grudzień w danym roku) z napojami przeznaczonymi do spożycia									
Ogółem (wszystkie punkty)		poza miejscem sprzedaży (sklepy) według zawartości alkoholu				w miejscu sprzedaży (lokale gastronomiczne) według zawartości alkoholu			
		Razem	do 4,5% (oraz piwa)	od 4,5% do 18%(z wyjątkiem piwa)	pow. 18%	Razem	do 4,5% (oraz piwa)	od 4,5% do 18% (z wyjątkiem piwa)	pow. 18%
2017 r.	36	31	31	31	25	5	5	1	3
2018 r.	34	29	29	29	24	5	5	1	3
2019 r.	34	29	29	28	25	5	5	2	3
2020 r.	34	29	29	28	24	5	5	2	2

2021 r.	34	28	28	27	24	6	6	1	1
2022 r.	35	30	30	28	26	5	5	0	0
2023 r.	29	25	25	23	22	4	4	0	0
2024 r. (stan na 30.11.2024)	29	25	25	22	22	4	4	0	0

Źródło: Urząd Miejski w Ożarowie

Liczba punktów sprzedaży napojów alkoholowych z przeznaczeniem do spożycia poza miejscem sprzedaży jak również do spożycia w miejscu sprzedaży w ostatnim roku nie zmieniła się. Jeden przedsiębiorca zrezygnował ze sprzedaży napojów alkoholowych zawierających od 4,5% do 18% (z wyjątkiem piwa).

Liczba wydanych zezwoleń na sprzedaż napojów alkoholowych na terenie gminy Ożarów w latach 2017-2024 kształtowała się następująco:

Tabela 2

Liczba zezwoleń na sprzedaż napojów alkoholowych wydanych w latach 2017-2024

LICZBA WYDANYCH ZEZWOLEŃ NA SPRZEDAŻ NAPOJÓW ALKOHOLOWYCH (stan na 31.12. w danym roku) przeznaczonych do spożycia									
Ogółem (sklepy + lokale gastronomiczne)		poza miejscem sprzedaży (sklepy) według zawartości alkoholu				w miejscu sprzedaży (lokale gastronomiczne) według zawartości alkoholu			
		Razem	do 4,5% (oraz piwa)	od 4,5% do 18% (z wyjątkiem m piwa)	pow. 18%	Razem	do 4,5% (oraz piwa)	od 4,5% do 18% (z wyjątkiem piwa)	pow. 18%
2017 r.	14	11	4	4	3	3	2	0	1
2018 r.	26	23	8	8	7	3	2	0	1
2019 r.	14	11	4	4	3	3	1	1	1
2020 r.	26	25	9	9	7	1	1	0	0

2021 r.	4	0	0	0	0	4	2	1	1
2022 r.	42	40	15	13	12	2	2	0	0
2023	15	15	5	5	5	0	0	0	0
2024 r. (stan na 30.11. 2024)	7	6	2	2	2	1	1	0	0

Źródło: Urząd Miejski w Ożarowie

Liczba wydanych zezwoleń na sprzedaż napojów alkoholowych z przeznaczeniem do spożycia poza miejscem sprzedaży w 2024 roku spadła a wynika to z faktu, iż w 2024 roku po zezwolenia nie wystąpiły żadne nowe podmioty. Z wnioskiem o nowe zezwolenia wystąpiły jedynie 2 podmioty, którym termin ważności zezwoleń kończył się w 2024 r. Natomiast liczba zezwoleń wydanych ogółem na sprzedaż alkoholu z przeznaczeniem do spożycia w miejscu sprzedaży wyniosła 1. W 2024 r. nie powstał żaden nowy lokal gastronomiczny, jedno zezwolenie utraciło termin ważności stąd zostało wydane 1 nowe zezwolenie uprawniające do sprzedaży alkoholu z przeznaczeniem do spożycia w miejscu sprzedaży.

Liczbę zezwoleń uprawniających do sprzedaży napojów alkoholowych na terenie gminy Ożarów w latach 2017-2024 przedstawia tabela poniżej.

Tabela 3
Liczba zezwoleń uprawniających do sprzedaży napojów alkoholowych w latach 2017-2024

LICZBA ZEZWOLEŃ UPRAWNIAJĄCYCH DO SPRZEDAŻY NAPOJÓW ALKOHOLOWYCH ważnych na 31.12 w danym roku			
przeznaczonych do spożycia			RAZEM
ROK	poza miejscem sprzedaży (sklepy)	w miejscu sprzedaży (lokale gastronomiczne)	
2017	87	9	96
2018	82	9	91
2019	79	7	86
2020	81	9	90

2021	79	8	87
2022	84	5	89
2023	70	4	74
2024 (stan na 30.11.2024)	69	4	73

Źródło: Urząd Miejski w Ożarowie

Liczba zezwoleń uprawniających do sprzedaży napojów alkoholowych na terenie gminy Ożarów w ciągu ostatnich lat spada. Zmiany występują w przypadku likwidacji punktów sprzedaży napojów alkoholowych. W 2024 r. jeden przedsiębiorca zrezygnował ze sprzedaży napojów alkoholowych zawierających od 4,5% do 18% (z wyjątkiem piwa). Można zauważyć, że 2023 r. doszło do likwidacji największej liczby punktów sprzedaży napojów alkoholowych w ciągu ostatnich ośmiu lat, a co za tym idzie zmniejszyła się liczba zezwoleń uprawniających do sprzedaży napojów alkoholowych.

Diagnoza lokalnych zagrożeń społecznych

W badaniu diagnozującym problemy społeczne na terenie Gminy Ożarów wzięło udział 160 mieszkańców mających powyżej 18 lat (65% stanowiły kobiety natomiast mężczyźni – 35%). W ankiecie zbadano postawy i przekonania dorosłych mieszkańców gminy Ożarów na temat alkoholu. Pierwszą z poruszanych kwestii była częstotliwość spożywania alkoholu. 6% ankietowanych sięga po alkohol codziennie, 3% kilka razy w tygodniu, 7% raz w tygodniu, 9% kilka razy w miesiącu, a 10% raz w miesiącu, abstynencję zadeklarowało 21% badanych. Największa grupa badanych 44% respondentów podało, że pije alkohol kilka razy w roku. Ogólnie 79% uczestników badania spożywa alkohol.

Oprócz częstotliwości spożywania alkoholu ważne są także jego ilości. Porcja standardowa alkoholu (tzn. 10g czystego, 100% alkoholu) zawarta jest w ok. 250 ml piwa o mocy 5% (pół butelki), w ok. 100 ml wina o mocy 12% (jeden kieliszek wina) oraz w ok. 30 ml wódki o mocy 40% (mały kieliszek wódki). Badani deklaruowali najczęściej, że spożywają jednorazowo 1 – 2 porcji alkoholu (104 osoby, tj. 83%). Mniej mieszkańców wskazało na 3-4 porcje (20 osób, tj. 16%), natomiast 2 ankietowanych podało, że wypija w ciągu jednego dnia 5-7 porcji alkoholu (2%).

W związku z powyższym, należy uznać, że mieszkańcy Gminy Ożarów spożywają jednorazowo małe ilości alkoholu.

Szczegółowe wyniki ankiety dot. uzależnienia od alkoholu jak również uzależnień behawioralnych i przemocy wśród dorosłych mieszkańców Gminy Ożarów ale także wśród uczniów klas V-VIII szkół na terenie gminy Ożarów jak również punkt widzenia problemów społecznych przez sprzedawców napojów alkoholowych przedstawione są w dokumencie „Diagnoza Problemów Społecznych na terenie Gminy Ożarów”.

IV ZADANIA GMINNEGO PROGRAMU PROFILAKTYKI I ROZWIĄZYWANIA PROBLEMÓW ALKOHOLOWYCH ORAZ PRZECIWDZIAŁANIA NARKOMANII

1. Zwiększenie dostępności pomocy terapeutycznej i rehabilitacyjnej dla osób uzależnionych od alkoholu oraz osób zagrożonych uzależnieniem.

Zadanie to będzie realizowane poprzez następujące działania:

- a) zwiększenie dostępności do leczenia i rehabilitacji osób uzależnionych, współuzależnionych i zagrożonych uzależnieniami poprzez współpracę w tym zakresie z właściwymi instytucjami, służbami oraz organizacjami pozarządowymi (Oddział XII Terapii Uzależnienia od Alkoholu Świętokrzyskiego Centrum Psychiatrii w Morawicy, Ośrodek Pomocy Społecznej w Ożarowie, Zespół Interdyscyplinarny ds. przeciwdziałania przemocy domowej w Gminie Ożarów);
- b) utrzymanie punktu konsultacyjno-informacyjnego przy ul. Mazurkiewicza 19 w Ożarowie, udostępnienie telefonu zaufania (udzielanie informacji i porad osobom z problemem alkoholowymi, współuzależnionym, osobom doznającym przemocy domowej);
- c) organizowanie szkoleń, warsztatów, konferencji dla kadry działającej w zakresie profilaktyki i rozwiązywania problemów alkoholowych, przeciwdziałania narkomanii;
- d) zakup materiałów profilaktycznych;

Wskaźniki monitorujące:

- liczba dofinansowanych warsztatów, szkoleń oraz liczba osób w nich uczestniczących,
- liczba udzielonych porad w punkcie konsultacyjno-informacyjnym,
- liczba osób, którym udzielono porad w punkcie konsultacyjno-informacyjnym,
- liczba porad udzielonych przez Telefon Zaufania.

2. Udzielanie rodzinom, w których występują problemy alkoholowe, problemy narkomanii pomocy psychospołecznej i prawnej, a w szczególności ochrony przed przemocą domową.

Zadanie to będzie realizowane poprzez następujące działania:

- a) zapewnienie rodzinom, w których występują problemy alkoholowe, problemy narkomanii, przemoc domowa bezpłatnej pomocy prawnej (punkt poradnictwa prawnego przy ul. Mazurkiewicza 19 w Ożarowie) i psychologicznej (Punkt Interwencji Kryzysowej przy Ośrodku Pomocy Społecznej w Ożarowie), doradztwo w zakresie procedur sądowych związanych z leczeniem odwykowym;

- b) realizacja zadań Gminnej Komisji Rozwiązywania Problemów Alkoholowych zmierzających do zastosowania obowiązku poddania się leczeniu odwykowemu przez osoby uzależnione od alkoholu powodujące rozkład życia rodzinnego, demoralizację małoletnich, uchylanie się od obowiązku zaspokajania potrzeb rodziny lub systematyczne zakłócanie spokoju lub porządku publicznego;
- c) działalność punktu konsultacyjno-informacyjnego przy ul. Mazurkiewicza 19 w Ożarowie (dyżury instruktorów terapii uzależnień, udzielanie informacji i porad osobom z problemem alkoholowymi, narkotykowym, współuzależnionym, ofiarom przemocy domowej);
- d) organizowanie, finansowanie szkoleń w zakresie przeciwdziałania przemocy domowej dla członków GKRPA, Zespołu Interdyscyplinarnego ds. przeciwdziałania przemocy domowej w Gminie Ożarów, pracowników pomocy społecznej, pedagogów, nauczycieli i instytucji współpracujących w zakresie profilaktyki alkoholowej;
- e) współpraca w zakresie ochrony przed przemocą ze wszystkimi służbami realizującymi to zadanie: Zespołem Interdyscyplinarnym ds. przeciwdziałania przemocy domowej w Gminie Ożarów, Ośrodkiem Pomocy Społecznej, policją, służbą zdrowia, Poradnią Psychologiczno-Pedagogiczną celem udzielania pomocy ofiarom przemocy oraz osobom uzależnionym od alkoholu;
- f) upowszechnianie informacji na temat oferty pomocy dla członków rodzin z problemem przemocy, w szczególności z problemem alkoholowym (np. ulotki, informatory, strony internetowe, ogłoszenia w mediach lokalnych);
- g) współpraca w zakresie identyfikowania problemu narkomanii z dyrektorami szkół, pedagogami i nauczycielami, pedagogami prowadzącymi pozalekcyjne zajęcia dla dzieci z rodzin dysfunkcyjnych, Świetlicą Środowiskową Gminy Ożarów, Policją, Poradnią Psychologiczno-Pedagogiczną, Strażą Miejską.

Wskaźniki monitorujące:

- liczba udzielonych porad w punkcie konsultacyjno-informacyjnym,
- liczba osób, którym udzielono porad w punkcie konsultacyjno-informacyjnym,
- ilość godzin dyżurów instruktora terapii uzależnień,
- liczba osób korzystających z bezpłatnych porad prawnych,
- liczba udzielonych porad prawnych,
- ilość zakupionych/otrzymanych materiałów profilaktycznych,
- liczba wniosków skierowanych do GKRPA,
- liczba osób, z którymi GKRPA przeprowadziła rozmowy motywujące,
- liczba wniosków skierowanych do sądu o zastosowanie obowiązku poddania się leczeniu odwykowemu,
- liczba dofinansowanych warsztatów, szkoleń oraz liczba osób w nich uczestniczących.

3. Prowadzenie profilaktycznej działalności informacyjnej i edukacyjnej oraz działalności szkoleniowej w zakresie rozwiązywania problemów alkoholowych, przeciwdziałania narkomanii oraz uzależnieniom behawioralnym, w szczególności dla dzieci i młodzieży, w tym prowadzenie pozalekcyjnych zajęć sportowych, a także działań na rzecz dożywiania dzieci uczestniczących w pozalekcyjnych programach opiekuńczo-wychowawczych i socjoterapeutycznych.

Zadanie to będzie realizowane poprzez następujące działania:

- a) współorganizowanie i finansowanie wycieczki letniego (kolonii, półkolonii) z programem profilaktycznym dla dzieci z rodzin dysfunkcyjnych, zagrożonych uzależnieniami;
- b) opracowanie i realizacja szkolnego programu profilaktyki we wszystkich szkołach na terenie gminy obejmującego działalność wychowawczą, edukacyjną, informacyjną i profilaktyczną;
- c) finansowanie rekomendowanych programów profilaktycznych dla dzieci, młodzieży i ich rodziców, a także koncerty profilaktyczne, warsztaty, spektakle teatralne o tematyce uzależnień od alkoholu, narkotyków, uzależnień behawioralnych;
- d) podejmowanie działań o charakterze edukacyjnym przeznaczonych dla rodziców, których celem jest wspieranie abstynencji dziecka, rozpoznawanie uzależnień behawioralnych;
- e) dofinansowanie działalności Świetlicy Środowiskowej Gminy Ożarów dla dzieci i młodzieży z rodzin z problemem alkoholowym i innych grup ryzyka z siedzibą ul. Stodolna 3, 27-530 Ożarów (zagospodarowanie czasu wolnego dla dzieci i młodzieży, koszty związane z bieżącym utrzymaniem świetlic, wynagrodzenie pracowników merytorycznych, tj. wychowawców, pedagogów, nauczycieli, psychologów, instruktorów kół zainteresowań, grup rozwojowych zgodnie z predyspozycjami i zainteresowaniami dzieci, zakup materiałów i wyposażenia wykorzystanego do prowadzenia zajęć, dożywianie dzieci uczestniczących w pozalekcyjnych zajęciach);
- f) organizowanie, finansowanie szkoleń z zakresu profilaktyki alkoholowej, narkotykowej, przeciwdziałania przemocy w rodzinie, uzależnień behawioralnych dla członków GKRPA, Zespołu Interdyscyplinarnego ds. przeciwdziałania przemocy domowej w Gminie Ożarów, dla pracowników Świetlicy Środowiskowej Gminy Ożarów, pracowników pomocy społecznej, pedagogów, nauczycieli i innych instytucji współpracujących w tym zakresie;
- g) prowadzenie działalności informacyjno-edukacyjnej – zakup i upowszechnianie materiałów profilaktycznych: prasy i książek specjalistycznych, broszur, plakatów, ulotek oraz innych materiałów informacyjnych, edukacyjnych, a także zakup nagród

w konkursach profilaktycznych, zawodach sportowych propagujących zdrowy styl życia bez nałogów;

- h) podejmowanie działań z zakresu edukacji publicznej skierowanych do osób dorosłych, kobiet w ciąży, sprzedawców napojów alkoholowych, kierowców, osób uzależnionych od narkotyków, od czynności (szkolenia, konferencje, ulotki, broszury informacyjno-edukacyjne);
- i) przeprowadzenie diagnozy profilaktycznej przedstawiającej skalę problemów i potrzeb środowiska lokalnego (alkohol, narkotyki, dopalacze, przemoc domowa, przemoc rówieśnicza, cyberprzemoc, uzależnienia behawioralne);
- j) tworzenie warunków do ograniczenia spożywania alkoholu, dofinansowanie inicjatyw mających na celu zagospodarowanie czasu wolnego, wskazanie pozytywnych postaw, wzorców osobowych poprzez zajęcia sportowe i rekreacyjne wśród dzieci, młodzieży i osób dorosłych: organizacja rajdów rowerowych, festynów, pikników, konkursów dot. przeciwdziałania uzależnieniom, przeciwdziałania przemocy i cyberprzemocy;
- k) udział w Ogólnopolskiej Kampanii Profilaktycznej Zachowaj Trzeźwy Umysł i innych mających na celu podniesienie wiedzy uczniów i ich rodziców z zakresu profilaktyki uzależnień;
- l) prowadzenie pozalekcyjnych zajęć dla dzieci z rodzin dysfunkcyjnych, zagrożonych uzależnieniem;
- ł) upowszechnianie informacji na temat placówek i programów dla osób uzależnionych.

Wskaźniki monitorujące:

- liczba dzieci uczestniczących w kolonii/półkolonii profilaktycznej,
- liczba dzieci uczęszczających do świetlic,
- liczba kursów, szkoleń oraz liczba osób w nich uczestniczących,
- ilość zakupionych materiałów profilaktycznych,
- liczba przeprowadzonych programów profilaktycznych, warsztatów konkursów, akcji edukacyjnych oraz liczba osób w nich uczestniczących,
- liczba ogólnopolskich kampanii, w których wzięła udział Gmina Ożarów,
- liczba działań i inicjatyw podjętych na rzecz określonych grup (kierowcy, sprzedawcy napojów alkoholowych, kobiety w ciąży),
- liczba dofinansowanych akcji i przedsięwzięć, promujących alternatywne formy spędzania czasu wolnego przez dzieci i młodzież oraz osoby dorosłe.

4. Wspomaganie działalności instytucji, stowarzyszeń, organizacji pozarządowych i osób fizycznych służących rozwiązywaniu problemów alkoholowych, problemów narkomanii.

Zadanie to będzie realizowane poprzez następujące działania:

- a) wsparcie finansowe XII Oddziału Terapii Uzależnienia od Alkoholu Świętokrzyskiego Centrum Psychiatrii w Morawicy;
- b) wspieranie przedsięwzięć profilaktycznych, programów sportowo-profilaktycznych dla dzieci, młodzieży i osób dorosłych opracowanych i realizowanych przez stowarzyszenia, osoby fizyczne i inne instytucje;
- c) współpraca z policją w zakresie organizowania akcji profilaktycznych na rzecz przeciwdziałania nietrzeźwości kierowców a także skierowanych do młodzieży i dorosłych mieszkańców gminy na temat profilaktyki oraz skutków spożywania napojów alkoholowych, narkotyków (zakup materiałów profilaktycznych).

Wskaźniki monitorujące:

- ilość zakupionych materiałów edukacyjnych, profilaktycznych, sprzętów,
- liczba inicjatyw, działań podjętych przez organizacje pozarządowe, osoby fizyczne i inne instytucje.

5. Podejmowanie interwencji w związku z naruszeniem przepisów dotyczących reklamy napojów alkoholowych i zasad ich sprzedaży (art. 131 i 15 ustawy o wychowaniu w trzeźwości i przeciwdziałaniu alkoholizmowi) oraz występowania przed sądem w charakterze oskarżyciela publicznego.

Zadanie to będzie realizowane poprzez następujące działania:

- a) współpraca Gminnej Komisji Rozwiązywania Problemów Alkoholowych ze Strażą Miejską i Policją w ramach działalności kontrolnej i interwencyjnej w związku z łamaniem ustawowego zakazu reklamy napojów alkoholowych;
- b) współpraca Gminnej Komisji Rozwiązywania Problemów Alkoholowych ze Strażą Miejską i Policją w ramach działalności kontrolnej i interwencyjnej w związku z kontrolą placówek handlowych i gastronomicznych w zakresie przestrzegania warunków i zasad sprzedaży alkoholu.

Wskaźniki monitorujące:

- liczba przeprowadzonych kontroli w placówkach handlowych i gastronomicznych,
- liczb wniosków o cofnięcie zezwolenia na sprzedaż napojów alkoholowych.

6. Wspieranie zatrudnienia socjalnego przez organizowanie i finansowanie centrów integracji społecznej i klubów integracji społecznej.

Ze względu na brak środków finansowych nie planuje się utworzenia centrum integracji społecznej i klubu integracji społecznej.

7. Pomoc społeczna osobom uzależnionym i rodzinom osób uzależnionych dotkniętych ubóstwem i wykluczeniem społecznym i integrowanie ze środowiskiem lokalnym tych osób z wykorzystaniem pracy socjalnej i kontraktu socjalnego:

Zadanie to będzie realizowane poprzez następujące działania:

- a) współpraca z Ośrodkiem Pomocy Społecznej w Ożarowie:
 - dokonanie analizy rzeczywistych potrzeb i możliwości pomocy - diagnoza sytuacji;
 - udzielenie stosownej pomocy w sytuacjach zdiagnozowanych zgodnie z przepisami ustawy o pomocy społecznej.

Wskaźniki monitorujące:

- liczba rodzin korzystających z pomocy materialnej Ośrodka Pomocy Społecznej w Ożarowie,
- liczba rodzin korzystających z pomocy materialnej Ośrodka Pomocy Społecznej w Ożarowie objętych tą pomocą z powodu uzależnienia (od alkoholu, narkotyków).

V PROWADZENIE DZIAŁAŃ PROFILAKTYCZNYCH W GMINIE OŻARÓW

1. Realizacja Gminnego Programu Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych oraz Przeciwdziałania Narkomanii.

Zadania Gminnego Programu Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych oraz Przeciwdziałania Narkomanii realizowane będą przez Urząd Miejski w Ożarowie przy współudziale Gminnej Komisji Rozwiązywania Problemów Alkoholowych w Ożarowie. Komisja realizuje określone ustawowo zadania gminy w zakresie profilaktyki i rozwiązywania problemów alkoholowych, które w szczególności obejmują:

- prowadzenie działań zmierzających do poddania się leczeniu odwykowemu osób, które w związku z nadużywaniem alkoholu powodują rozkład życia rodzinnego, demoralizację małoletnich, uchylają się od obowiązku zaspokajania potrzeb rodziny albo systematycznie zakłócają spokój lub porządek publiczny;
- zwiększanie dostępności pomocy terapeutycznej i rehabilitacyjnej dla osób uzależnionych od alkoholu,
- prowadzenie profilaktycznej działalności informacyjnej i edukacyjnej,
- opiniowanie lokalizacji punktów sprzedaży napojów alkoholowych zgodnie z zapisami Uchwały Rady Miejskiej dot. zasad usytuowania punktów sprzedaży napojów alkoholowych na terenie gminy Ożarów.

2. Zasady wynagradzania członków Gminnej Komisji Rozwiązywania Problemów Alkoholowych w Ożarowie.

1. Członkowie Komisji za udział w posiedzeniu Komisji otrzymują każdorazowo wynagrodzenie w wysokości:
 - Przewodniczący Komisji – 500,00 zł brutto (słownie: pięćset złotych);
 - Zastępca Przewodniczącego Komisji – 400,00 zł brutto (słownie: czterysta złotych);
 - Sekretarz Komisji – 350,00 zł brutto (słownie: trzysta pięćdziesiąt złotych);
 - pozostali członkowie Komisji – 300,00 zł brutto (słownie: trzysta złotych).
2. Podstawą wypłaty wynagrodzenia będzie sporządzona i podpisana przez Przewodniczącego Komisji (w przypadku nieobecności przez Zastępcę Przewodniczącego) lista obecności z odbytego posiedzenia z podpisami członków Komisji.
3. Wypłata wynagrodzenia nastąpi w formie bezgotówkowej na podane numery rachunków bankowych członków Komisji w terminie 7 dni od daty przedłożenia listy obecności.

3. Podmioty współpracujące w ramach realizacji zadań Gminnego Programu Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych oraz Przeciwdziałania Narkomanii.

Ważnym czynnikiem umożliwiającym skuteczne działania z zakresu profilaktyki i rozwiązywania problemów alkoholowych i narkomanii jest współpraca z GKRPA oraz z innymi instytucjami, organizacjami oraz stowarzyszeniami podejmującymi działania w zakresie rozwiązywania problemów alkoholowych i narkomanii. Podmioty współpracujące w ramach realizacji zadań Gminnego Programu Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych oraz Przeciwdziałania Narkomanii to:

- XII Oddziału Terapii Uzależnienia od Alkoholu Świętokrzyskiego Centrum Psychiatrii w Morawicy;
- Punkt konsultacyjno-informacyjny w Ożarowie dla osób uzależnionych i współuzależnionych
- Zespół Interdyscyplinarny ds. przeciwdziałania przemocy domowej w Gminie Ożarów;
- Ośrodek Pomocy Społecznej w Ożarowie;
- Straż Miejska w Ożarowie;
- Komisariat Policji w Ożarowie;
- szkoły z terenu Gminy Ożarów;
- Świetlica Środowiskowa Gminy Ożarów;
- Poradnia Psychologiczno-Pedagogiczna w Ożarowie;
- Kuratorzy sądowi;

- Miejsko-Gminny Ośrodek Kultury im. Aleksandra Patkowskiego w Ożarowie;
- Biblioteka Publiczna Miasta i Gminy im. Witolda Gombrowicza w Ożarowie;
- służba zdrowia.

VI FINANSOWANIE GMINNEGO PROGRAMU PROFILAKTYKI I ROZWIĄZYWANIA PROBLEMÓW ALKOHOLOWYCH ORAZ PRZECIWDZIAŁANIA NARKOMANII

Finansowanie Gminnego Programu Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych oraz Przeciwdziałania Narkomanii odbywać się będzie w ramach środków finansowych uzyskanych z opłat za wydane zezwolenia na sprzedaż napojów alkoholowych, zgodnie z ustawą o wychowaniu w trzeźwości i przeciwdziałaniu alkoholizmowi (t.j. Dz. U. z 2023 r. poz. 2151 z późn. zm.).

Ustawa z dnia 14 lutego 2020 roku o zmianie niektórych ustaw w związku z promocją prozdrowotnych wyrobów konsumentów (Dz. U. poz. 1492 z późn. zm.), która weszła w życie w dniu 1 stycznia 2021 roku, wprowadziła do ustawy o wychowaniu w trzeźwości i przeciwdziałaniu alkoholizmowi przepisy dotyczące opłaty od sprzedaży napojów alkoholowych w opakowaniach jednostkowych o ilości nominalnej napoju nieprzekraczającej 300 ml, czyli tzw. „małpek”. Opłaty wnoszone za sprzedaż napojów alkoholowych w opakowaniach jednostkowych o ilości nominalnej napoju nieprzekraczającej 300 ml stanowią w wysokości 50% dochód gmin, na terenie których jest prowadzona sprzedaż napojów alkoholowych. Zgodnie z art. 9³ ust. 4 ustawy z dnia 26 października 1982 r. o wychowaniu w trzeźwości i przeciwdziałaniu alkoholizmowi (t.j. Dz. U. z 2023 r. poz. 2151 z późn. zm.) Gmina przeznaczona w/w środki na działania mające na celu realizację lokalnej międzysektorowej polityki przeciwdziałania negatywnym skutkom spożywania alkoholu.

Plan wydatków na kolejne lata będzie opracowywany wraz z budżetem gminy Ożarów a plan finansowania na dany rok zostanie wprowadzony uchwałą zmieniającą niniejszy program.

VII PLAN FINANSOWANIA ZADAŃ OKREŚLONYCH W GMINNYM PROGRAMIE PROFILAKTYKI I ROZWIĄZYWANIA PROBLEMÓW ALKOHOLOWYCH ORAZ PRZECIWDZIAŁANIA NARKOMANII NA LATA 2025-2027 W ROKU 2025

Lp.	ZADANIE	Wielkość środków finansowych przeznaczonych na realizację zadań (zł)
1.	Szkolenia, konferencje w zakresie rozwiązywania problemów alkoholowych, narkotykowych, uzależnień behawioralnych, przeciwdziałania przemocy dla członków GKRPA a także pracowników i członków instytucji współpracujących w zakresie profilaktyki	3 000,00
2.	Utrzymanie punktu konsultacyjno-informacyjnego dla osób uzależnionych i współuzależnionych, rodzin z występującymi problemami uzależnień (wynagrodzenia dla pracownika, instruktorów terapii uzależnień, prawnika, zakup środków czystości, prenumeraty, zakup wyposażenia, telefon zaufania).	100 000,00
3.	Prowadzenie działalności informacyjno-edukacyjnej w zakresie profilaktyki i rozwiązywania problemów alkoholowych, narkotykowych, uzależnień behawioralnych.	5 000,00
4.	Wypoczynek letni dla dzieci z rodzin dysfunkcyjnych, z grup ryzyka, zagrożonych uzależnieniami.	20 000,00
5.	Wynagrodzenie dla członków Gminnej Komisji Rozwiązywania Problemów Alkoholowych.	20 000,00
6.	Realizacja programów profilaktycznych w placówkach oświatowych.	40 000,00
7.	Działania edukacyjno-szkoleniowe (m. in. szkolenie dla sprzedawców napojów alkoholowych, szkolenie dla pracowników Świetlicy Środowiskowej), diagnoza profilaktyczna.	5 000,00
8.	Dofinansowanie Oddziału XII Terapii Uzależnienia od Alkoholu Świętokrzyskiego Centrum Psychiatrii w Morawicy.	3 000,00
9.	Działalność profilaktyczna: organizowanie imprez sportowo-rekreacyjnych promujących trzeźwość, zdrowy styl życia, aktywne formy spędzania wolnego czasu oraz przeciwdziałanie przemocy.	5 000,00
10.	Dofinansowanie działalności Świetlicy Środowiskowej Gminy Ożarów.	5 000,00
11.	Opłaty za wydanie opinii przez lekarzy biegłych orzekających w przedmiocie uzależnienia oraz opłaty pobierane przez sąd podczas składania wniosków o zastosowanie obowiązku poddania się leczeniu odwykowemu.	4 000,00
12.	Realizacja programów sportowo-profilaktycznych.	10 000,00
RAZEM		220 000,00

UZASADNIENIE

Prowadzenie działań związanych z profilaktyką i rozwiązywaniem problemów alkoholowych oraz przeciwdziałaniem narkomanii należy do zadań własnych gminy.

Ustawa o wychowaniu w trzeźwości i przeciwdziałaniu alkoholizmowi w zapisach art. 4¹ ust. 2 nakłada na gminę obowiązek uchwalania programu profilaktyki i rozwiązywania problemów alkoholowych oraz przeciwdziałania narkomanii.

Rada Miejska realizując ustawowy obowiązek uchwała Gminny Program Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych oraz Przeciwdziałania Narkomanii na lata 2025-2027.